

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIMIȘOARA, I., Piața Brătianu No. 3.
Telefon: 28—10.

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. în Reg. publ. per 934/1938
Trib. Timișoara
Redactor resp. DR. VARNAY ELEMÉR

TUTAJOK A TISZÁN

Valahol messze a magas hegyek között elül egy kis forrás és vigan csörgedezve, apaska hullám-bukfencet vetve, gondatlan sietéssel igyekszik a mélyebben fekvő völgyek felé. Mint az ugrifüles gyermek, a kicsinyke forrás szinte észrevétlenül nő-növekszik, ifju paraká, majd komoly férfivé lesz és halad a csap által kijelölt útján. Kristálytisza vize, mely csak a fáradt vándor üdítésére szolgál, főbb zavaros lesz az eső csapkodásaitól és szuhozó befolyásoktól, de erejét ez duzzasztás és nemsejtett energiákat szabadít fel benne. Az emberek, akik mindent hatalmuk igája alá harnak hajtani, megnyergelik, hátán csolnakok tutajok, majd komoly nagy hajók próbálják teherbíró képességét és a folyó elvesztve ifjúi frissességét, lomha kitarással és az öreg megértő türelmességgel tartja oda hátát, szolgálva az embert. Csendesen hőmpolyóg gavetette ágyában, míg eléri minden földi dolgot örök sorsa, életének beleolvadása a nagy közősségbe, a tenger-nirvájába. Csak némintha megunná a rabszolgasorsot, lázadó kitér keretei közül és bömbölő vad zugás-önt el mindent, ami utjába akad. Néhanapi pobbánása után újra elcsendesedik és mintha gyelné korához méltatlan kirobbanását, fopott erővel és kötelestetudással hordja tovább a reárákott terheket.

Igy indul el hosszú vándorútjára a máramrosi havasokból a két kis iker, a Fehér- és a Fekete Tisza, majd nemskára egyesülve, közösen kanyarognak a hegyek között. Utközben találka a Taracal, Talaborral, Nagygággal, majd a Csukba olvasztják a Batárt, Visót, Izát, Borost. . . Mennyi régi iskolai emlék elevenedik fel a feleletünkben, amikor ezeket a neveket halljuk! Aki valamikor a máramrosi havasok között járt, bizonyára gyönyörködött a természet szépségében, mikor a Tisza kezdeti folyóvizei utjába kis akadályokat vet és a csillogó szálkózással megtorpanó kristályszemecskék igyekezettel törnek át a zuhatagokon és a szökőkön. A természet rendje szabta ki útját és mint nem akadályozzák meg folyásában a kis- és nagy sziklák, melyeken vagy keresztül-átdácsol vagy megkerüli őket, — mennyi észrevétel és sok emberrel szemben, aki fejével rohan a világra — úgy a maga néma felsőbbsségével törődik azzal sem, hogy emberek határoló kötelezettsége csak az emberekre vonatkozik, a víznek nincsen nemzetisége, nem törődik emberek által emelt válaszfalakkal, a maga szelvényes „világszemléletében” hordozza terheit, a magának, magyarnak, ruthének, mindenkinek, a segítségét igénybe akarja venni.

És mégis. Mégis az elmúlt napokban ez a csendes némaságában oly sok beszédés tanulságot nyújtó folyó nemzetközi konfliktusnak lett a szülője. Mindenki tudja, hivatalos jelentés számból be róla, hogy a Tisza nemzetközi helyzete a Szászvári Magyarországhoz történt csatlakozás révén változást szenvedett. A Tisza felső folyása ugyanis román területet is érint, egyik partján magyar, másik partján román földet érint és áztat. Egyforma szeretettel. A Tiszának a részén hajók nem járnak, nem is járhatnak, de a kárpátaljai lakosság — románok, magyarok, ruthének — az erdőben ledöntött ágakat tutajokba fűzve, a Tisza vizén hordhatják más vidékre, hogy a szálkából épületeket készítsenek, vagy a tél hidege ellen nyújtsanak védelmet, mint tűzifa. A határrendezéssel egyidejűleg nem nyert rendezést a Tiszán való tutajozás ügye is. Ehhez a folyásmenti országok egyeztetése szükséges. A bürokrácia lassabban halad, mint az élet. A Tisza vizén ilyenkor lehet tutajozni, mert később, a nyári hőségben a víz

apad és nem alkalmas a tutajozásra. A tutajok tehát elindultak és Tecsőig jutottak, ahol összeütközésbe kerültek a nemzetközi joggal. Ebből csetepaté keletkezett, lövöldöztek az egyik parton, lövöldöztek a másik parton, a tutajozás megállt, megálltak a sinaiai tárgyalások is a román és magyar bizottság között, de szerencsésen sikerült az ügy megregfogást kihúzni, a két bizottság újra tárgyal és bizonyára meg is fog egyezni.

Meg kell egyeznie, mert ezt kívánja a kölcsönös érdek és ezt kívánja az élet. Azonban minden nemzetközi jogon és szokáson túl megfontolkoztató eset és sok más eset is. Itt van például a Halmi és Máramarossziget közötti forgalom ügye. Halmi is, Máramarossziget is Romániában fekszik. A két helységet vasúti vonal köti össze, de ez az összeköttetés magyar területen halad keresztül. A romániai Halmiból az ugyancsak romániai Máramarosszigetre, tehát csak úgy lehet jutni, ha vagy útlevele van az utasnak, magyarországi átutazó vízummal, vagy ha a két érdekelt állam megegyezik egymással az úgynevezett peage-forgalom tekintetében. Ez történt most a királyházi román-magyar tárgyalásokon és egyelőre ugyan csak a teheráruforgalomra nézve, de megnyílik a vasúti forgalom. Hónapokon keresztül szünetelt a vasúti forgalom. Hogy ebből mennyi kár háramlott, azt a statisztikusok bizonyára megállapítják majd, amint hogy megállapítást nyer majd, hogy a tiszai tutajozás késői megkezdése miatt mennyi anyagi veszteséget szenvedett az érdekelt lakosság.

Van egy jog, mely minden nemzetközi jognál és szokásnál erősebben érvényesíti a maga jogát. Ez az élet joga. Ha Romániának mérhetetlen károkat okozott a Halmi és Máramarossziget közötti vasúti forgalom kényszerű szünetelése, ugyancsak mérhetetlen károkat okoz a tiszai tutajozás fennakadása is. És nem szolgál előnyére egyik országnak sem az Őcsanád

és Magyarországnak közötti vasútnak immár két évtized óta paragon való hevertetése. Megvan a vasúti sínek, melyek használatlanul roszdásoknak, megvan a folyón át vezető vasúti híd, de a közlekedés hiánya miatt pillérrel romlanak, vasvázat emésztik a rozsdá és ha majd valamikor mégis sor kerül a vonal megnyitására, nekiállhatnak az egyik oldalon is, a másikon is mindent újra építeni. És hány ilyen tiszta-tutajozási és vasút-összeköttetési akadály meredezik a gazdasági élet működése elé! Ahogyan valamikor, nem is egészen nyolc évtized előtt, meg tudták teremteni a nemzetközi együttműködést háború esetére a Vörös Kereszt jegyében a hadifoglyokkal való bánásmód, a sebesültek, kórházak kimélése tekintetében, vajjon nem lehetne és nem kellene-e megteremteni az általános nemzetközi együttműködés lehetőségét az ilyen esetekre is? Hogy nem volna szükség hetekig és hónapokig tartó megbeszélésekre és tárgyalásokra csak azért, hogy egyik, vagy másik vasúton, vagy víziúton megindulhasson a forgalom. Az összes érdekelt és a gazdasági élet zavartalansága érdekében.

Erdők mélyén titokzatos természeti erők nászából megszületik, életbe szökken egy kicsiny erecske, vigan bugyborékol forrása, rövid tétovázás után nekiindul, hogy helyet csináljon utánatörtető kristálytestvereinek. Vize ott folyik, ahol arra lehetőség kínálkozik. Utjában magához öleli a testvérvizeket, összeegyezőnek és együtt haladnak a jövő felé. Előleányeket üdítenek, növényeket táplálnak, erejüket kölcsön adják gépek hajtására, hátukot unszálókat, tutajokat, hajókat hordoznak és senkivel nem kérdik, ki ő és merre van hazája? Milyen bölcs is a természet, hogy így rendezte el a dolgokat. És milyen gyarló az ember, hogy nem tanul a természetből. Mert mélysegesen bölcs a természet rendje, csak nem szabad süketen és vakon elhaladni tanításai mellett. A folyóvá dagadó és folyamává duzzadó erdei forrás siető és csavargó hullámai is sok okos intelmet susognak, csak meg kell nyitni szívközt és fel kell tártani értelmünket az élet tanácsainak befogadására . . . (v. e.)

A spanyol külpolitika a fallangistapárt ellenőrzése alá kerül

Franco igyekszik elsimitani a belső ellentéteket. A jelenlegi külpolitikai irányzat megváltoztatása nélkül nem adnak külföldi kölcsönt

Burgosból jelentik: Franco tábornak törvényrendeletet írt alá, amely módosítja a fallangista párt alapszabályait. Az új törvénytervezet nagy mértékben megnöveli a fallangisták hatalmát. Eszerint a pártnak jogában áll ellenőrzést gyakorolni az ország külpolitikájára, a gyermeknevelésre és a sajtópropaganda felett. A munkásság tartozik nemzeti alapon szervezkedni. A munkásszervezetek vezetői tagjai kell, hogy legyenek a fallangista pártban. A fallangista párt legfelsőbb szerve a nemzeti tanács és a junta.

KATONAI DIKTÁTORIUM SPANYOL-ORSZÁGBAN

A Stampa madridi jelentése szerint Burgosban fontos események vannak készülöben. Beavatott helyen úgy tudják, hogy

Franco tábornok állandó jelleggel a spanyol állam feje lesz, kormányzó és régensi jogkörrel. Az eredeti terv az volt, hogy Franco olyan kormányt alakít, amelyben politikai személyek is résztvet-

volna, minthogy azonban ez a megoldás nézeteltérésekre adott alkalmat, úgy határozott a tábornok, hogy katonai direktóriumot létesít, a melybe több politikai személy is bekapcsol. Ez a megoldás tisztáz minden ellentétet a nemzeti Spanyolország felépítésében együttműködő két főirányzat: a konzervatív monarchisták és a reformpárti fallangisták között.

VAN ZEELAND KÖZBENJÁR KÜLFÖLDI KÖLCSÖNÉRT

Londonból jelentik: A Stefani olasz hírszolgálati iroda jelentése szerint az Ewening Standard londoni lap cikket közöl, amelyből kiténik, hogy Van Zeeland volt belga miniszterelnök hétfőn az angol fővárosba érkezik, hogy egy Spanyolország számára nyújtandó 20 millió fontos nemzetközi kölcsön ügyében tárgyaljon. A lap hozzáfűzi, hogy a francia, holland és svájci bankok a kölcsönnyújtáshoz feltétlenül fűzték, hogy a spanyol kormány teljesen változtassa meg eddigi külpolitikáját.

NEURALGIA
FEJFAJÁS
HÜLES ELLEN

ANTINEURALGIC

JAWOL

Kapható gyógyszerárakban
és drogueriákban

Anglia hatalmas tengeri haderőt küld a Távolkeletre

Japán katonai szövetséget köt Rómában
Strangot visszahívják

Halifax moszkvai utazását nem cáfolták meg
Olasz lapok szerint súlyossá vált a nemzetközi
helyzet

Rómából jelentik: Az olasz lapok ma ismét súlyosan ítélik meg a nemzetközi helyzetet. Ennek főokát két jelenséggel magyarázzák:

1. A danzigi kérdés, a német-lengyel ellentétek kiéleződése.
2. Chamberlain miniszterelnök pénteki alsóházi beszéde és a távolkeleti helyzet.

A Popolo di Roma megjegyzi, hogy a newyorki tőzsdén a pánik tünetei jelentkeztek. A danzigi helyzet szempontjából különben főleg az a hír keltett nagyobb érdeklődést, hogy a danzigi szenátus azzal a tervvel foglalkozik, hogy megszüntesse a vámhatárokat Kelet-Poroszország felé. Egyes lengyel lapok azt írják, hogy ennek a tervnek megvalósítása lengyel részről azonnali visszahatással találkozónak. A római lapok úgy tartják, hogy Chamberlain miniszterelnök pénteki beszéde a legerősebbnek mondható, amit az utóbbi időben mondott. Különösen a beszédnek az a része volt meglepő, hogy Anglia adott esetben erős flottát is küldene kelet-ázsiai érdekeinek megvédelmezésére.

Szeptember végén írják alá a japán küldöttek a „háromszög egyezményt“

Az olasz sajtó most már határozott formában bejelenti Japán csatlakozását az „acéltengelyhez“. Magánértéslések szerint Tokióban most szerkesztik meg a katonai hármasszövetségi okmányt és ezt külön japán-bizottság hozza Rómába, ahol szeptember végén írja alá Ciano gróf olasz külügyminiszter, Ribbentrop német külügyminiszter és a római japán nagykövet. Hír szerint

Ciano gróf rövidesen kihallgatáson fogadják a római japán és német nagyköveteket, a kikkel a háromszög újabb megerősítéséről tárgyal.

A Popolo d'Italia mai első oldalán erről írott cikkének ez a címe: Itália, Németország, Japán, Spanyolország és Magyarország legyőzhetetlen fegyveres blokkot képez. Olasz diplomáciai körökben azt beszélnek, hogy Quiapo de Llano spanyol tábornok, akiről legutóbb különböző hírek terjedtek el, katonai küldöttséget vezet Rómába és

magával hozza Franco tábornok csatlakozását a Róma-berlini katonai paktumhoz.

Singaporeban egyesítik az angol keleti hajóhadat

Londonból jelentik: Chamberlain miniszterelnök pénteki alsóházi kijelentései szerint nincs kizárva, hogy Anglia hatalmas tengeri haderőt küld a Távolkeletre. A Daily Telegraph szerint ez azt jelenti, hogy az angol tengeri haderő nincs az európai vizekre leszőgezve.

A brit birodalom európai helyzetének gyengítése nélkül hatalmas csatahajórajt küldhet Keletre,

amely Singaporeban a világ leghatalmasabb tengeri támaszpontot találja és ezt az ausztráliai és újzéländi tengerészeti állomások még legalább 10 cirkálóval, egy torpedóromboló flottával és 15 búvárnaszáddal erősíthetnek meg. De jelentékenyen változtatja a helyzetet az angol hajóépítés egy esztendő alatt történő befejezése, amely újabb egymillió tonna hajóírral gyarapítja az angol flottát.

ELHALASZTOTTÁK A FONTOS JAPÁN MINISZTERTANÁCSOT

Tokióból jelentik: A félhivatalos japán sajtó-ügynökség jelentése szerint báró Hiranuma miniszterelnök nagyon alapos megfontolás után elhatározta a japán kabinet péntekre kitűzött ülésének elhalasztását, amelyen az Európával szemben alkalmazandó politikáról kellett volna tanácskozni. Ehelyett a miniszterelnök Itália hadügyminiszterrel és Jonay tengerészeti miniszterrel folytat majd külön-külön bizonyságtételét Japán európai politikájáról.

A japán sajtó nem titkolja többé, hogy angol-japán tárgyalások holtpontra jutottak.

MAGASRANGÚ JAPÁN TISZTEK ÉRKEZTEK BERLINBE

A Havas iroda jelenti: Augusztus végén magasrangú japán tisztekből álló bizottság érkezett Németországba, ahol résztvesz a nemzetközi szocialista kongresszuson. A japán katonai bizottságot Tetsuki tábornok, volt hadügyminiszter, Csumi admirális, volt tengerészeti ügyvezető és a német-japán katonai szövetség vezetője fogja vezetni. Berlinben tartja magát a hír, hogy ennek a bizottságnak az érkezése elhatározó lépést jelent a Japán megkötendő katonai szerződés ügyében és hogy a már megkötött megállapodást Nürnbergben nemzetközi szocialista ünnepen fogják bejelenteni.

NÉMET POLITIKAI KÖRÖK IDEGELT KEDESE A JAPÁN SZÖVETSÉGTŐL

A Reuter iroda a következőket jelenti: met hivatalos helyen hangsúlyozzák, hogy nem tudomásuk arról, mintha Japán katonai bizottság állapodást akarna kötni Olaszországgal és metországgal. Politikai körökben szintén tartják valószínűnek, hogy jelen pillanatban Németország a maga számára hasznosnak tartana ilyen szövetséget. Hangsúlyozzák azonban, hogy egy moszkvai egyezmény és a Vichingtonnak a jelenlegi magatartása

nem találkozik a német hivatalos tényezővel tetszésével.

VOROSILOV A TÁVOLKELETI ESEMÉNY MIATT VETTE ÁT A MOSZKVAI DELEGÁCIÓ VEZETÉSÉT

A Stefani ügynökség Moszkvából szerkesztésére alapján azt jelenti, hogy a szovjet katonai bizottság vezetőjévé Vorosilovot az utóbbi pillanatban nevezték ki, még pedig azért, mert Japán hír szerint elhatározta csatlakozását Olasz-német katonai szövetséghez. Mint ismert, a szovjet katonai bizottság nyomban megkezdte tárgyalásait a Szovjetunióba érkező angol-francia közös katonai bizottsággal.

MEGSZIGORÍTOTTÁK A TIENSINI OSTROMZÁRAT

A tiensin körüli japán ostromzárát lényegesen megszigorították. Az intézkedést Chamberlain miniszterelnöknek az alsóházban pénteken tett azon kijelentésével magyarázzák, hogy nincs kizárva annak a lehetősége, hogy Nagybritannia az angol érdekek védelmére

hajóhadat küldjön a Távolkeletre.

Az angolelles mozgalom, amely a jövőben Kína valamennyi városára és községére kiterjed, Tiensinből nyer irányítást. A tiensini angolelles liga augusztus 15-re őrjáti mér felvonulást tervez.

Az angol főkonzul irásban tiltakozott a japán főkonzulinál a pénteki angolelles incidensek miatt, amelyekben 200 kínai vett részt. A japán főkonzulus az angol tiltakozást azzal az indoklással utasították vissza, hogy a tüntetők nem japán alattvalók.

MORGENTHAU LONDONBA MEGY

Washingtonból jelentik: Welles külügyminiszter kijelentette az újságírók előtt, hogy az Egyesült Államoknak nincs semmiféle megkötése Angliával a távolkeleti közös eljárás tekintetében. Erről semmiféle megbeszélés nem folyt a két ország között.

Londonból jelentik: Morgenthaut, az USA pénzügyminiszterét, Londonba várják.

SCALA Hindu siremlék és Esnapuri tigris egyszern

O.csó helyárrakkal. Parter 20.— lei. Balcon 25.— lei

RAGOT VISSZAHÍVTAK — HALIFAX MEGY MOSZKVÁBA

Riából jelentik: Moszkvából érkezett hírszerzői jelentés szerint Halifax lord angol külügyminiszter vissza utazik, hogy személyes közbelépésével meggyorsítsa az angol-francia-orosz hármasság létrejöttére irányuló és már hónapok óta tartó tárgyalások menetét.

Az angol külügyhivatal befejezte a moszkvai nagykövetség legutolsó jelentésének tárgyalását. Az angol sajtó értesítése szerint a jelentésből kitűnik, hogy a moszkvai tárgyalások egyetlen nehézsége még mindig a katonai közvetett támadás kérdésének megvitatásából áll. Megvizsgálta a külügyi hivatal a moszkvai nagykövetség terveit is, amelyekből meghatározási módokat javasolnak. Úgy tudja, hogy a moszkvai angol-francia tárgyalások annyira előrehaladtak, hogy Strang angol külügyi tanácsos, aki már hónap óta Moszkvában tartózkodik, visszahívandó Londonba, ahol fontosabb feladatok várják közreműködésére, míg Moszkvában a tárgyalások továbbra is szükségesek.

MOSZKVAI KATONAI TÁRGYALÁSOK TÁRGYA

A Journal című párisi lap londoni jelentése szerint a mostani katonai megbeszélések az orosz stratégiai kérdéseket tárgyalták, már megállapodtak a hadműveleti kérdésekről, akkor kerül sor a gyakorlati problémák tárgyalására. Lehetségesnek tartják, hogy a francia angol-francia megbeszélésekhez képest a lengyel katonai szakértői is részt vesznek.

CHAMBERLAIN NEM AKARJA A JAPÁN KAPCSOLATI KAPCSOLATOKAT MEGSZAKÍTANI

Chamberlain angol munkáspárti képviselő a felszólalására válaszolva, Chamberlain miniszterelnök a következőket mondta:

Nem óhajtom hővében fejtegetni az anyagi véleményét azokról az incidensekkel, amelyek az utóbbi napokban a Távolkeleten történtek hibájából zajlottak le. Bizonyára tudják, hogy a helyzet a mi számunkra minél is fontosabb. Gondoskodnunk kell azon szigeteken, ahol jelenleg japán katonaság áll.

Reméljük, hogy jelen helyzetben mit tehetünk.

Miniszterelnök ezután ismertette az anyagi álláspontját azzal a kínai ezüst-érmével kapcsolatban, amelynek kiszolgáltatása Japán követeli. Az angol miniszterelnök azt mondta, hogy Nagybritannia csakis a többi hatalmakkal együtt határozhat ebben a kérdésben.

Az anyagi valóság kereskedelmi kapcsolatok megszakításáról Chamberlain a következőket mondta:

A kormány az álláspontja, hogy az anyagi kapcsolatokat és a jelenlegi körülmények között egyetlen kormány sem tehetne mást, mint amit a mostani kormány tesz.

Opinion az egyházközösségek kettéosztásáról

A következő németnyelvű levelet kaptuk, amely alább magyar fordításban közöljük:

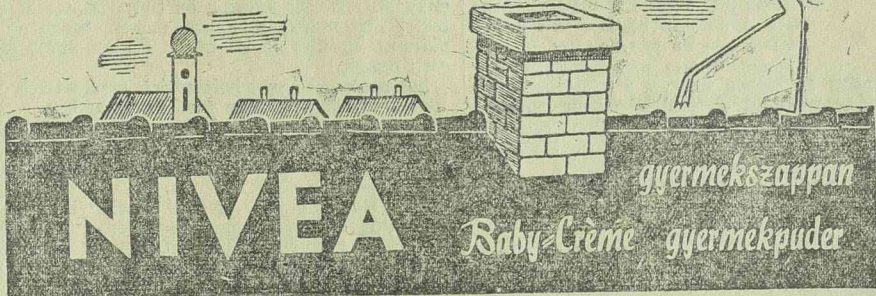
„Tisztelt Szerkesztő Ur! A napokban írtam nálam két ur és egy iv kitérőt kértem, amely szerint nyilatkoznom kell, hogy az evangélikus római katolikus egyházközösségben két osztály közül melyikbe kívánok tartozni mint az egyházközösség tagja, a következő megjegyzésem van:

„Nemcsak arról van szó, hogy belvárosi egyházközösség anélkül, hogy feltüntetné, hogy katolikus, református, vagy izraelita-e? Nem, hanem az a véleményem, hogy nem akam német, sem magyar, sem más nemzetiségű egyházközösség lenni, hanem csak római katolikus. Itt nincs is helye a nemzetiségek szétválasztásának. Ugy vélem, hogy az evangélikusok a magam, hanem sok római katolikus véleményem szerint juttatom kifejezésre, hogy az ilyen mozgalom ellen tiltakozom. Nincs szükség ilyen újításra. Maradjunk meg az evangélikus római katolikusoknak. Az ilyen újítások kérdése nem tartoznak az egyházközösség illetékessége alá. Ezt intézzék el a nemzetiségek között.”

„Köszönöm a szívességeért kiváló tisztelettel kitöltött levelet, mellyel vagyok ösztönítve M. N., a római katolikus egyházközösség tagja. Az utolsó utáni uton gyorsan húzták fel az ut második részén gyorsan húzták fel

Végre megérkezett...

a hönchajtott kisbaba és már minden anya főgondja: Hogyan tarthatom meg az új világpolgárt frissen, egészségben? Kövesse jótanácsunkat és használjon gondozására NIVEA-gyermekkészítményeket, melyek a legtisztább nyersanyagokból, orvosi előírás szerint készülnek. Ezek a legmegfelelőbbek gyermekének.

A párisi sajtó elismerő hangon ír Románia pénzügyi, gazdasági és politikai helyzetéről

Párisból jelentik: A francia lapok hosszú cikkekben foglalkoznak Románia kitűnő pénzügyi és gazdasági helyzetével. A Le Temps ezeket írja: „Calinescu Armand miniszterelnök a legutóbbi minisztertanácson közölte, hogy Románia ebben az évben kaszonót milliárd lejt fordított nemzetvédelmi célokra.

A miniszterelnök szerint soha ilyen erőfeszítést még nem hajtottak végre Romániában. Ezt az óriási összeget kizárólag az adójövedelmekből fedezték. Az eredményt tekintetbe véve megállapítható, hogy Románia gazdasági helyzete virágzó. A minisztertanácson Constantinescu Mitita pénzügyminiszter beszámolójában kiemelte, hogy a folyó pénzügyi esztendő első három hónapjában az előirányzott bevételnél 4 százalékkal nagyobb összeg folyt be.

Még soha nem fordult elő Románia költségvetésében, hogy az első negyedév felesleggel záruljon.

Ez az eredmény részben annak is köszönhető, hogy hatalmas összegeket takarítottak meg az

állami kiadások terén és a fegyverkezés céljaira szolgáló összegek nem is nehezítették meg túlságosan az állam pénzügyi helyzetét. A nemzetvédelmi alap számára történt bevételek 30 százalékkal múltak felül az előirányzatot. Az általános helyzet javulását előmozdította a belpolitikai nyugalom. Ez megkönnyíti a kormány munkáját a fegyverkezés terén is és Calinescu miniszterelnök kormányával együtt fáradhatatlanul a román politika függetlenségén dolgozik.

A török külügyminiszter moszkvai utja

Londonból jelentik: Sarakoglu török külügyminiszter a News Chronicle jelentése szerint e héten Törökország szófiai, moszkvai, párisi, berlini, budapesti és belgrádi diplomáciai képviselőivel tanácskozik és később Moszkvába utazik, hogy az orosz-török barátsági egyezményt katonai szerződéses építse ki.

Elrendelték Russel ír forradalmi vezér letartóztatását

Tovább folynak a pokolgépes merényletek. Halifaxban felrobbant egy postai zsákba rejtett bomba

Londonból jelentik: Péntek délután a terroristák újabb merényletet követtek el Halifaxban, ahol pokolgépet helyeztek el a postaépület pincéjébe. A robbanást megelőzték. Prestonban hatalmas erejű robbanás történt. A postahivatalban levő csomagosztályon egy zsákban volt elhelyezve a pokolgép, amely felrobbant. Bizonyosra veszik, hogy ir terroristák bűncselekményéről van szó.

A szélsőséges ir terroristák tevékenységének megakadályozásáról és általában a terror elleni küzdelemről szóló törvény alapján a hatóságok elrendelték Sean Russel ír forradalmi vezér letartóztatását. Russel állítólag még nem érkezett vissza Angliába, minthogy azonban legutóbb olyan hírek terjedtek el, hogy itt vagy ott látták, a hatóságok kiadták a letartóztatásáról szóló végzést. Az ír forradalmi vezért őrizetbevétele után Írorszába toloncolják.

Hamisított sofőrigazolványokkal kereskedett egy lugosi szélhámos

Amikor a lugosi rendőrség egyik komiszárusa néhány nap előtt Temesvárot az adóhivatalból átvette a sofőrigazolványok kiállításához szükséges nyomtatványokat, egyik tisztviselő megjegyezte,

A szégyenlős szökött fegyenc

Megirtuk, hogy a temesvári fogház két foglya, Oprea Adam és Iliescu Ioan napok előtt megszökött. Kézrekerítésükre megindult a nyomozás, de eddig nem sikerült őket elfogni. Iliescu Ioan most levelet írt az ügyészségnek és kéri, hogy adjanak ki ellene letartóztatási parancsot a karánsebesi fogház részéről. Közli hogy szökött nem mer visszatérni a temesvári fogházba, de a karánsebesi fogházban önként jelentkezne. Bejelentést tett is, hogy amennyiben ezt a kérelmét nem teljesítik, akkor Bucurestiben öngyilkosságot követ el. Miután valószínű, hogy a szökevény Karánsebes környékén rejtőzik, megtehető a szükséges intézkedéseket a kézrekerítésére.

hamisított sofőrigazolványokat Lugosra. Hamarosan kiderült, hogy al-rendőrtiszt járt Temesvárot. A gyanú Wollbert Ernő lugosi mechanikusra terelődött, akit őrizetbe vettek. Kihallgatása alkalmával beismerte, hogy a sofőrigazolványok kiállításához szükséges nyomtatványokat ő vette át és ezek segítségével közel harminc sofőrigazolványt hamisított. A hamis igazolványokat a bucarestii rendőrség hamisított pecsétjével és hamis aláírásokkal látta el, majd eladta azokat. Egy-egy ilyen igazolványért kétezer, de többször négyezer lejt is kapott. Temesvárot Lugoson és Kisjécsán adott el hamisított igazolványokat, de a vevők rendszerint nem tudták, hogy hamis igazolványokat kaptak, mert azt hitték, hogy azokat a bucarestii rendőrség szolgáltatta ki. Wollbert Ernőnek több társa volt, akiknek az volt a szerepük, hogy a hamisított sofőrigazolványokra vevőt találjanak. Wollbert vallomása alapján a rendőrség tovább folytatja a nyomozást.

Levágta az egyik lábát, hogymegmenthesse életét Borzalmas búvárkaland a Csendes Óceán tenekén

Craig kapitány, a híres tengerfelekkutató és utazó, ebben az elbeszélésében egy borzalmas kalandot mondott el, melynek ugyan ő volt az elindítója, — de szerencséjére — mások éltek át.

Abban az időben az volt a megbízatásom, hogy a tengerfenék életéről készítsék mozgókép felvételeket. A Los Perlas szigetek mellett, közel a Panama partokhoz tanulmányoztam a Csendes óceán állatvilágát.

Búváruhában, naponta órákat töltöttem a tenger mélyén, kezembem a vizalatti filmfelvételgépem,

amely egyszermind puská is volt. Egy ilyen leszállásom alkalmával körülbelül ötven méter mélységben egy hajóroncsra bukkantam, amely orrával a tenger fővénycébe furdóva állt ellen az alsó áramlások erejének. Nagyon meglepődtem ezen az elszállt hajón, mert a térképtűnkön nem volt jele. Ugyanis, a pontos búvártérképeken az elszállt hajók helyét mindig berajzolják. Kíváncsian közeledtem a hajó felé, noha — még ma sem tudnám megmondani, miért, — valami megmagyarázhatatlan félelem bujkált bennem.

CÁPA A HAJÓRONCS KABINJÁBAN.

Ez a félelemérzés csak növekedett, amikor a hajó közeléből lehetetlenül hívós víz áramlott felém. Olyan volt, mint egy ijesztő kísértet fagyos levele. A hajó fedélzetéről a belsejébe vezető kabinlépcsők ajtaja nyitva volt s mint ha onnan áramlott volna ki ez a jéghideg víz-sugár. Minden erőmet összeszedtem, hogy félelmemet legyőzzem. Semmi okom nem volt, hogy ezt a hajóroncsot közelebből megnézzem, csupán azért mentem oda, mert önmagam előtt meg akartam mutatni, hogy nem félek. Abban a pillanatban, amikor a hajó fedélzetén a kabin ajtajához értem, belülről egy hatalmas sötét test ugrott felém. Csak annyi időm maradt, hogy térdreessen és lőjje. Egy cápa volt, amely a hajó belsejéből jött. Ez a hajó nemrég süllyedhetett el — villant át agyamon —

s egészen biztosan még holttestek vannak a belsejében. Ezeket fedezték fel a cápák és itt portyáznak zsákmányra lesve...

Azonnal megrántottam a vészjelzőt és a legénység felhúzott a víz felszínére.

KÜLÖNÖS EXPEDÍCIÓ.

Néhány nap múlva visszatértünk az amerikai partokra, ahol közelebbi felvilágosítást kaptam. Az itteni tengerészkozmák mindent tudó népe kiderítette, hogy az én roncsom az a bizonyos vitorlás lehetett, amelyen gazdag délamerikai forradalmárok menekültek. Politikai menekültek nem szoktak üres kézzel más világba vándorolni, tehát ezen a hajón tekintélyes pénznek kell lenni aranyrudakban és ékszerekben. Egész csendben legénységet toboroztam, de nem árultam el igazi célokat. Azt mondtam, hogy ritka tengeri kagylókat és spongyákat akarok felhozni a tenger mélyéről.

Mégis egyik nap, ismerősöm ajánlólevelével, beállított hozzám egy jóképű magas, barna ember. Azt mondta, hogy szeretne részt venni ebben az expedícióban. Crackernek hívták és amikor megegyeztünk, hirtelen a szemembe nézett és a következőket mondotta:

— En tudom, hogy ön nem spongyát akar halászni, hanem egy elszállt hajó belsejét szeretné átkutatni. Nos, uram, én vagyok az az em-

Az ötös ikrek sohasem kapnak verést

Az amerikai lapok sokat foglalkoznak azzal, hogy a gyermeknevelésnél szükséges-e a verés.

Nagy érdeklődést váltott ki tehát Dafoenek, a kanadai ötös ikrek híres orvosának egy nyilatkozata, amelyben kijelentette, hogy a híres kanadai ötös ikrek, akik ma öt évesek, sohasem kapnak és nem is kaptak verést. Házukban egy kicsi, csöndes és elszigetelt szobácska szolgálja a nevelési célokat s ha a gyermekek egyike verést érdemelne, akkor rövid időre bezárják ebbe a büntető-szobába. A többiek persze újjal mutogatnak a kis büntözöre és kifigurázzák. Mint Dafoe kijelentette, ez a módszer eddig még mindig segített.

ber, aki önt biztosíthatja arról, hogy a vállalkozása mindenképpen kifizetődő. Az a hajó, amelynek felkérését egyedül ön tudja, kilenc holttestet rejt magában. Kilenc előkelő braziliait, akiknek multját ne kutassuk. En ajánlatot tesz nekünk,

hogy minden egyes holttestért, amelyet felhoz belsejéből, ezer font jutalmat kap. Ha mind a kilencet sikerül felhozni, akkor még ezer font külön díjazás jár a munkájáért...

— Honnan tudja, hogy kilenc holttest van a hajó belsejében?

— Nem fontos, — felelte Cracker kitérően. Ez egy csodálatos hajószerecsétlenség volt. A hajó valamennyi legénysége és tisztje megmenekült, csak pont a kilenc utas süllyedt el a hajóval együtt. Gondolhatja, hogy nem véletlenségből. Azonban ennek a kilenc embernek az élete hatalmas összegekre volt biztosítva. A biztosító társaságok csak akkor fizetnek, hogyha a halált mindenképpen bizonyítani lehet.

KÉT NAGY, FOSZFORESZKALÓ SZEM...

Még ma sem tudom miért, de ismét olyan ösztönös félelem fogott el, mint annak idején a tenger mélyén. Villámgyorsan döntöttem:

Baleset a tenger tenekén

Tarpon gondolkodás nélkül leereszkedett a mélybe. A telefonon keresztül tréfálkozva számolt be arról, hogy mit lát. Majd egyszer csak elakadt a hangja és ijedten megszólalt:

— Az Isten szerelmére, segítség!

Cracker, aki a telefonnál állt, visszautasított, hogy ő semmi pénzért se megy le és segítsen magán, ahogy tud. Tarpon ismét megszólalt:

— A hajó árbóca eltört és ráesett a lábamra. Fogoly vagyok. Körülöttem cápák surranak. Dobjátok le egy fejszét.

A telefonvezeték mellett leeresztettek egy szekercét. A tengerfenékről csak fájdalmas nyöszörgés és sziszegés hallatszott, majd megszólalt Tarpon:

— Huzzatok fel, amilyen gyorsan csak tudtok. A halálomért vállalom a felelősséget.

Tudni kell azt, hogy nagy mélységből nem lehet a búvárt hirtelen a felszínre hozni, mert a nagy légnyomás-különbözet könnyen szívvelhűdést okozhat. De erre a felszólításra rögtön sejtették, hogy valami rendkívüli baj lehet és legalább a mélység felén gyorsan húzták fel Tarpon, az ut második részén már lassabban, de még mindig túl gyorsan. Tarpon megjelent, de az egyik lába tértől hányzott. Más emberi biztosan ott pusztult volna, de ő,

miután nem tudta lábát kiszabadítani, a fejszével két csapásra levágta.

Tarpon után két hulla került még fel a víz tetejére. Azokat is kifogták. Amikor Tarponnal találkoztam, már túl volt a veszélyen s mankón

— Nem vállalom a hajó átkutatását ha pontos térképet akar a hajó felkérni ingyen a rendelkezésére bocsátom. Csak a kikötésem, hogy azokat az embereket, akik erre az expedícióra toboroztam, vegye át.

Ebbe az ajánlatba Cracker belemett. — Igaz, szívesen mélyen örültem, hogy megszámoltam ettől a vállalkozástól. Cracker, akiről több kiderült, hogy valamikor búvár volt Tarpon nevével más búvárral társult és nap múlva elmentek a hajóroncsot átítani. Nekem dolgom akadt Newyorkban és három hónap múlva visszatértem a panamtokhoz, akkor hallottam, hogy mi történt.

Először Cracker ment le a hajóroncsra. Sikerült is neki a rettenetes víznyomás ellen a kabin belsejébe férkőznie, ahol egész vár-

a hullák tömege kezdett forogni körül.

A kabin háttéréből két nagy, foszforfényt szed meredt feléje. Ennyire összelekedett féláljultan és idegileg teljesen összerögzült csak felhuzni társai. Tarpon, aki sokkal idegzetű volt, diihbe gurult társa felé és a félig ájult emberre ráordított:

— Három hónapja keresed őket és szépen jelentkeznek nálad, úgy megrögzött, hogy majd kiesel a bőrdőből. Adjátok ide a búváruhákat, majd én felhozom őket...

Cracker könyörgött, hogy ne menjen, mert a holtakon kívül ott van még más: a búváruhákat, majd én felhozom őket... mert a holtakon kívül ott van még más: a búváruhákat, majd én felhozom őket...

bicegett. Azonnal megismert a ezzel kezűt dökáját, miközben féllábára mutatott:

— Kerestem kétezer fontot, vagyis dollárt. Még mindig negyvenezer dollár hullva van ott a tengerben. Ha parancsolom adom önnek az üzletet...

Megköszöntem. Szeretem a kalandot, már az ilyen históriát inkább mások elbeszélésében hallom. Vannak feladatok, amelyek ember semmi pénzért sem vállal. Azt, hogy ezek közé tartozik-e rejtélyes hajó tönkretelése agnoszkálása is...

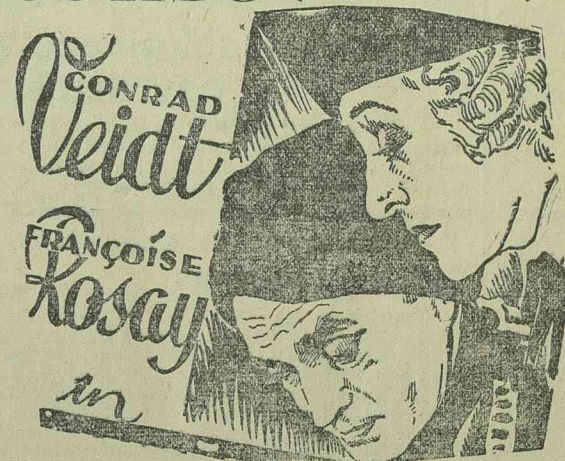
Kánikula

Ma, mikor mindenben hiány van s leginkább pénzben, azaz dohányban csak egyben van bőség és ez a hőség.

Kaptunk meletget, tizszer többet, mint eleget, az ucca, tér, szobánk és ágyunk, sőt a ruha, amelyben járunk, és amireh érünk, minden mályha, egy-egy pokoli forróságot okádó kávé. A fás és a szenes ez ellen törvénytől orvoslást keres, a nyár ellen indított pert azon az alapon, mert ahová néz, minden csupa tizt és így tisztességtelen versenyt tiz.

KORÓ 1

CORSO (volt RIVOLI) mozi ma bemutatja

szenzációs

alakításál

A

S A K M

MESTER

című nagyszerű filmet, melynek cselekménye Katalin cárnő idejében játszódik, a lengyel király udvarban. — A Paramount Journal premierje: A Squalis tengeraltjáró kiemelése. — Vasárnap 11 órákor matiné, 17 lei

PORCIUNKULA

★

Augusztus másodikán világszerte mindegyen nagy a forgalom a ferencesek, a kárusok és a minoriták templomaiban, mert a katolikus hívő, aki augusztus elsejének délutánjától kezdve augusztus másodikán estig áldozás és áldozás után megy az említett templomok valamelyikébe és ott a „pápa szándékáimádkozik, teljes bűnbocsánatban részesül, a Tisztító tűzben szenvedő lelkek javára is használható. Ez az úgynevezett Porciunkula.

Hogy mi az a Porciunkula, azt én nem tudom, de ha ez szegény, akkor arra hárul, akik a Porciunkula bucsuról rengeteg sokat írtak, de azt elfelejtették megmondani, hogy mi az a Porciunkula? A latin nyelvben ilyen szó, melynek jelentése: Részeske. III. század elején Assisi városától jó félóra tára, a spoletói völgyben volt egy dűldező tanya, melyet tulajdonosa, a subiacói bencés átengedett Assisi Ferencnek, a franciskárend alapítójának. Ez a kápolna az Angyaszent Máriajának tiszteletére volt felszentelt. A XVI. században V. Pius pápa hatalmas szobrot építtetett a kápolna fölé, mely a század óta a világ egyik legforgalmasabb utazó helye volt, — évenként átlag kétszáz ember fordult meg benne. Az, hogy olyan ember csak „megfordult benne“, betű szerinti értendő; ugyanis az említett Porciunkula elnyeréséhez azoknak, akik ebbe a kápolnába mentek, a bűnbánattal végzett gyónás után kellett áldozniuk és nem kellett a pápa dekára imádkozniuk, hanem elég volt, ha a kápolnába csak bementek és valahányszor bementek, mindannyiszor teljes bűnbocsánatot kaptak. Szent Ferencnek négy kortársa közül, a rendalapító élettrajzát megírták, egyik említi ezt a bucsut, melynek pápai alapítója senki sem látta. Ezt a legendairók úgy nyarazzák, hogy Assisi Ferenc, „Isten székelye“, sohasem kért semmiféle írást rendszámára; mikor III. Honorius pápa kérdezte tőle, hogy a bucsu engedélyezését ne adja-e meg, Ferenc így felelt neki:

— Minek? Az írás legyen a Boldogságos Mária, jégvője Krisztus és hitelesítő tanui a szent írálok.

Azt hiszem azonban, hogy a pápa a Porciunkula bucsuról azért nem adott írást, mert nem tartott, hogy ezzel elvonná a hívőket a szentes hadjáratokban való részvételtől. A Porciunkula névről pedig az az nézetem, hogy az angyalok Szent Máriajának szentelt dűldező tanya a subiacói bencés apátság „részeske“ volt, melynek átengedéseért Assisi Ferenc apát urnak minden évben küldött egy kosár a közeli Chiasco patakából. Ez a nézetem azonban csak feltevés, melyet a tulajdonjog tartására való halküldés támogat.

Ferenc nagyon szerette a közönségesen Porciunkulának nevezett kápolnát, melyről azt mondta:

— Szent e hely, hol inkább angyaloknak, mint embereknek kellene lakni.

Szerzetes testvéreivel két év alatt restauráltatta, vagy inkább: az összedőléstől megmentette a kápolnát és egy nagyon szegény kis ostromot is épített melléje. Azokat a szabályokat, melyek világhírt szereztek a Ferenc rendnek, az alapító itt állapította meg: a szegénység, türelemnek, alázatnak és engedelmesnek, mint a szentség elemeinek felismerése érvényesítése Porciunkulához fűződik.

A franciskánus szellem persze igen lényegesen különbözik a politikai kereszténység szellemétől. Legszebb megnyilatkozásait Ferencnek szentes „testvéreivel“ folytatott párbeszédeiben találjuk. Sajnos, ezeknek olvasása már ki van a divatból.

Egyszer mikor hazafelé ballagtak Porciunkulába, azt mondja Ferenc legkedvesebb testvéreinek, Leónak:

— Isten báránykája, mondd meg nekem, mi az a számomra a legnagyobb öröm itt a földön?

Leó gondolkodott egy keveset és így felelt: — Ha rendtársaink mindnyájan szentélelenné válnak.

— Nem, — felelt Ferenc — ennél többet kívánok.

Mobiloil

U J K A N N Á K B A N

A Socany
Vacuum
New-York
igazolja.

A román **teljesen** amerikai
Mobiloil egyenértékű az **Mobiloil**-al

A **Clearsol** oldás eljárás más gyártás közben eltávolítja az olajból a ragacos, gumiszzerű és olajiszapok képző részeket.

A káros alkatrészeknek ez a tisztán fizikai leválasztása új előnyöket biztosít:

• Tökéletes kenőhatást; kenési zavarok teljes kiküszöbölését; az autó motorjának legjobb állapotban való tartását; legmagasabb fokú üzembiztonságot.

• Legnagyobb fizikai állandóságot; stabilitást a legmagasabb hőmérsékleteknél; megfelelő folyékonytápot alacsony hőmérsékleteknél is; legnagyobb fokú üzembiztonságot túlzott igénybevételek mellett is.

• Vegyi állandóságot; az oxidáció és iszapok képződésmények kiküszöbölését; olajvezetékek és olajszűrőlerakódásmentességét; az olajtöltés igen hosszú élettartamát.

• Gyakorlatilag teljesen szénlerakódásmentes üzem; a szelepek beragadásának megakadályozását; a dugattyúgyűrűk szabad mozgását; tökéletes dugattyútömítést és alacsony javítási költségeket.

— Talán ha rendtársaink meggyógyítanák a vakokat és némákat; ha a rossz emberekből kiűznék az ördögöt, ha a halottakat negyednapra feltámasztanák...

— Nem, nem, ez kevés, — szolt Ferenc.

— Talán ha jövedölni tudnának; ha az angyalok nyelvén szólnának; ha prédikációikkal a világ minden hitetlen népét a kereszténységre térítenék...

— Ah, még ez sem lenne tökéletes öröm.

— Atyám, — felelte Ferencnek Leó, — tökéletes öröm talán nem is lehet a földön.

— Nézd csak, fiacskám, — mondotta Ferenc — mindgyárt felérünk a Porciunkulához. Képzeld el, hogy rettentő hideg van, majd megfagyunk és az éhségtől szédülünk; teljesen kimerülve érünk a kapuhoz és kopogtatunk. A portás kiszól: „Kik vagytok?“ Mi azt feleljük:

„Testvéreid vagyunk!“ A portás azonban azt mondja: „Csalók vagytok! Semmirekellő országos csavargók, kik a valódi szegények elől elkapkodjátok az alamizsát!“ Ha erre mi zugolódás nélkül kiinn maradunk a deresztő hidegben és alázatosan azt gondoljuk, hogy a portásnak igaz van, mi valóban olyanok vagyunk, mint amilyeneknek mondták bennünket, akkor már örvendezik az én szívem. Képzeld, hogy az

után gémberegni kezdenek a tagjaink és újra zörgetünk a kapun, a portás pedig kijön, mérgeiben hatalmas pofonokat osztogat és szid bennünket: „Takarodjatok, naplopók! A ti számotokra nem főzünk!“ Ha ezert a portásnak tiszta szívből, felebaráti szeretettel megbocsátunk, — az már öröm! Képzeld, hogy mi nem bírjuk már a hideget és az éhséget és jajgatva könyörgünk, hogy bocsássanak be a konyhába! A portás erre újra kijön nagy furkósbottal, leteper bennünket a hóba és a bottal úgy elver bennünket, hogy minden csontunk ropog bele, mi pedig csak arra gondolunk, hogy Jézus Krisztus sokkal többet szenvedett értünk, — ez már tökéletes öröm, mert a Szentlélek legnagyobb ajándéka, ha felebarátaink nemcsak nem okozunk fájdalmat, hanem inkább törjük a nekünk okozott kínokat az Isten iránti szeretetből, semhogy azok viszonzására gondolnánk...

Nem tudom, mennyit őriznek Assisi Ferenc szelleméből azok, akik most részesültek a Porciunkula bucsuban; de hogy általában a mai világot nem a franciskánus szellem, — nem a szegénység, alázat, engedelmisség és a türelem szeretete jellemzi, azt mindnyájan lépten-nyomon, nem is naponként, de szinte óránként tapasztalhatjuk.

Erdélyi bolyongások

A nagyságos fejedelem hűséges kísérlőjének és írődeákjának szülőföldjén

Mintha kilőtték volna Sepsiszentgyörgy városából, úgy repül az autó a hatszáz méter magasságban fekvő háromszéki síkon. Minél inkább közeledünk Háromszékre délkeleti határa felé, annál inkább — bár szinte észrevétlenül — növekszik a fensiknek tengerszín feletti fekvése.

Keresztülrohog a gépkocsi az Ott hídján és a nyolevan kilométer hosszú Feketeügy folyónak a távolban levő hídjá felé igyekszik. A fensiknek a két folyó által ölelt része az úgynevezett Szépmező. Igen termékeny, istenáldotta vidék.

Amerre az autó száguld, mindenféle munkások tucatjai ugranak félre előle. Javitják az utat, kavicsolják, egyengetik, a kilométerköveket és az útmenti fák alját meszelik. Egyik helyen régi tatárhalom szikláit bemeszelték. Kétfelől a Szépmező földjein mindenfelé dolgoznak szorgos férfiak, aszszonyok. Aratnak és nyomban eltakarítják a termést.

A sík szántóföldet egyszerre erdő szakitja meg, amely fekete tömegként mered a lapályon, sötét árnyékot vet az országuóra és kajánul elzárja a kilátást, hogy ilyenképpen magára vonja az utas figyelmét.

NYIRES, AMELY FENYVES

— Ez a réti nyires, — magyarázza mellettem ülő barátom, a zágoni körorvos, aki vendégül visz magához.

Furcsa nyires ez, mert sűrű fenyves. Nyir csak egy-egy unakozik mutatában az út mentén. Mégis nyiresnek hívják a fenyvest, mert valamikor valóban nyires volt, de aztán a nyírfát mind kivágták és fenyőt ültettek a helyébe.

— Nem kár a nyírt, — jegyzi meg a sofőr, — mert a nyír az erdei fák között értéktelen here, ellenben a fenyő nemes fa.

Érdekes ember ez a sofőr. Úrvezető. Szívességéből ül a körorvos autójának kormánykereke mellett. Családjá régi és valamikor a háború előtti időben a politikai életben nagy szerepet vitt. Vezetékneve ugyanaz, mint az első embernek és keresztneve azonos Isten ostarával, a hun királlyal. Angliában évekig felső iskolát végzett, aztán hazajött a Székelyföldre gazdálkodni. Volt min, mert birtoka három millió leit ért. Ma már alig van valamicske földje és nagy gazdasági felszerelésből mindössze a cséplőlógé maradt meg. Pedig nem kártyás, nem dohányos és életében szeszest italból mindössze egy korsó sört ivott meg, azt is egy adóhivatali főnök kedvéért, aki egyszer meglátogatta. Nagyon jámbor lélek és csak olyankor fortyan föl, ha nagyságos úrnak szólítják.

— Van ugyan néhány szekénderéknyi ősom, — darvadozik az őt nagyságolóra, — de azért jegyezd meg magadnak, hogy csak tekintetes úr akarok maradni.

Kocsink kivágódik a réti nyiresből és a síkon tovább rohanva egymásután hagyja el a szántók tábláit és az egymástól három-négy-öt kilométernyire fekvő apró székely falvakat.

Közeledünk Zágonhoz. Elmarad a két Dobolj község, az alsó és a felső. Doktorom idézi a híres háromszéki népvesset, amely az egyes községeket rimbeszedi:

Dinom-dánom Doboljban,
Jó bor terem Zágonban.

— A zágoni bort — teszi hozzá — leginkább a doboljai veszik meg. Nagyot mulatnak mellette, de a pénzüket Zágonban hagyják érte.

A háromszéki fensik egyre inkább szűkül. Itt a lapály már nyolevszáz méter magasságban nyújtózkodik. Látni már, amint ékalkabban elzárják a hegyek. Szép, erdőborította hegyek, magasságuk ezer-kétszáz és ezerhatszáz méter között váltakozik. Egyre inkább közeledünk feljük. Aztán házak közé kerülünk. Az uccán kétfelől székelődivatos házak, székelő kapuk és fedett székely padok, úgynevezett szakállszáritók. A kapuk és padok között akárhány akad, amely több mint száz esztendő előtt készült.

— Zágonban vagyunk, — mondják kísérlőim.

MIKES KELEMEN SZÜLŐFÖLDJÉN

A szívem hevesen megdobog. Ezeken az uccákon járt valamikor Mikés Kelemen. Rákóczi Ferenc nagyságos fejedelem hűséges kísérlője és írődeákja. A közeli hegyeket, amelyek láncként elzárják a síkot, hánszor nézhetze fiatalkorában Mikés Kelemen és öreg korában, amikor a messzi Rodostóban a bujdosók közül egyedül hallgatta a tenger mormolását. Hánszor idézte vissza lelkébe a képiüket!

Nem volt nyugtom. Azonnal látni akartam azt a helyet, ahol Mikés Kelemen született. A doktorék

udvarán, ahol kilenc kutya örvendő csahalása fogadta érkezésünket, leugrottam az autóról és máris indultam. Kisérlőim, akik tulajdonképpen vezetőim voltak, alig bírtak követni és hangos szóval utánam kiáltozva adták meg az irányt.

A falu legvégén, de legközelebb a félkör alakban terpeszkedő hegyekhez, van a Mikés-kert. Jó néhány holdas terület. Patak határolja. A patak partján régi vízimalom.

— Már Mikés korában is megvolt, — hallom mögöttem.

A malom valóban régi, látszik rajta. Gerendákból összerótt épület. Kereke avatag, ősi.

Keskeny hidon szaladunk keresztül és a kertben vagyunk. Réti tulajdonképpen ez a kert, körülkerített réti. Jobboldalt hatalmas tölgyfa ágaskodik az ég felé. Már Mikés Kelemen gyermekkorában is megvolt. Egyik Törökországi levelében említi is, hogy, hej, milyen jó volna az otthoni zágoni kert terebélyes tölgye alatt heverezni.

— Hol a szülőház? — kérdezem.

A BUJDOSÓ ÍRŐDEÁK SZÜLŐHÁZABÓL CSAK AZ ALAP VAN MEG

Elvezetnek a kert másik oldalára. Magas bokrok sűrűsödnek előttünk.

— Ezek mögött áll a ház, — gondolom és keresztültrórok a csalitson.

És a következő pillanatban meglátom zágoni Mikés Kelemen szülőházának a földből magasan kiálló kőtalapzatát.

A szülőház, amelyben — jövőre lesz kétszázötven esztendeje — Mikés Kelemen meglátta a napvilágot, fából készült volt és évtizedek előtt leégett. Ahitattal lépek a ház helyére és elgondolkodva szemlélem a fível és mezei virággal benőtt jókora téglalapnyi területet. Az elválasztó falazatoknak kőalapjai szintén megvannak. Bejáróm a szobák, a konyha és a benyíló helyét. Terjedelmes úri kúria volt ez valamikor. A hegyek felőli oldalon létezett sarokszobában született állítólag a híres bujdosó.

A háztelek közepén nyers kőből emelt oszlop emelkedik. 1890-ben, Mikés születésének kétszázadik évfordulója alkalmával emelték és a születésnapon, augusztus 16-án, avatták fel. Az emlékoszlopba illesztett márványtábla hirdette Mikés Kelemen nevét.

A márványtábla már nincsen meg. Vak üreg jelzi a helyét. Azt mondják, hogy játszadózó gyermekek kődobálással verték ki. Erre azonban nincsen tanu.

Az élő történetkönyv beszél a multról

Földes Bálint gazda, a református egyház hetvennyolc éves presbitere, akit Zágon élő történetkönyvnek hívnak, tagadja Szabó Albert feltevésének helyes voltát.

Felkeresem Földes Bálintot. A székelykapun, a melyen át az udvarra lépek, rajta az 1740-es évszám. A házban megtaláljuk a gazdát. Testi szemeinek látását már husz év előtt teljesen elvesztette, de a lelke és az értelme világosan látja a dolgokat. Szívesen fogad és meghallgatja jövetelem okát.

— Tévedett Szabó Albert. Mikés nem született a kastélyban, mert az már akkor épült, amikor Mikés régen Törökországban volt. Az egykori Mikés-birtokot a Haller grófok kapták és ők építették a zágoni kastélyt. Apám, nagyapám, szőpapám és minden egyéb elődöm mind Haller grófék belső embere volt. Tudjuk a birtok történetét. A zágoni birtok később házasság révén a Halleréktől a Szentkereszthy bárók birtokába jutott. Szentkereszthy István báró feleségének hozománya volt. Ettől örökölte Zsigmond báró, tőle pedig Zsófia báróné. Zsófia első férje volt vitéz Temessy Milán, aki jelenleg Magyarországon székesfehérvári dandárparancsnok. Első férjétől azonban a báróné már régen elvált és aztá meg kétszer ment férjhez. A birtok azonban egyre apadt. Hol egyik részét adták el, hol a másikat. A Mikés-kertet a szülőházzal és a malommal Kónya Antal szerezte meg. A kastély a hozzártartozó parkkal, sok szántófölddel és erdőszéggel jelenleg Nedeuan bucuensis vezérfelügyelő tulajdona. Zsófia báróné az egykori intézői házában lakik és onnan gazdálkodik a megmaradt kis részen.

— Biztos tehát, hogy Mikés nem a kastélyban született?

— Biztos hát. En még láttam a fából épült szülőházát, mielőtt leégett. Az egyik sarokszobában vagy száz esztendő előtt fába faragott tábla hirdet-

Remélem ismét egészséges leszel

Zobay Kristóf, cenei (jud. Timis-Torony) a következő rendkívül érdekes tartalmú levelet küldi nekünk:

... értesitem Önöket, hogy az első üg GASTRO-D. használása után évek sora óta a gyomorgörcseim el-elmaradoznak, szűkedjenek azonnal utánvétellel még 3 üg GASTRO-D-t küldeni, remélem, hogy e k után ismét egészséges leszel. Községünkben nagyon sokan gyógyultak meg és áldják Önt kitűnő gyógyszerükért és még nagyon sok vannak, akik még rendelni fognak, mert aki használja, az már rokonai, ismerősei között tovább ajánlja. En is kérem ezúttal, hogy akit ismerősöm címére: Schuld József, Cenei, úgy csak 3 ügvel küldeni szíveskedjenek...

Hasonló hála- és köszönőlevelek tömegesen bizonyítják, hogy a GASTRO-D. gyógyszer már a gyomorbetegnek közkincsévé vált. O sok is ajánlják.

A GASTRO-D. kapható gyógyszerárak és drogériákban, vagy postán megrendelhető lei utánvét mellett Császár E. gyógyszerárál Bucuresti, Calea Victoriei 124.

Lemenőben van a nap. Az emlékoszlop árka fölül túl terjed már a háztelken és egyre hszabodik.

Odaállok a ház megmaradt küszöbére és szem a közeli magas hegyeket, amelyeknek zöldtávozní készülő nap megaranyozza. Isteni látv Bizonyára gyönyörködött benne régesrég Mikés lemen is.

Aztán lehajlok és letépek néhány virágot, mely Mikés szülőházának telkén nőtt, sárgát és ket, narancssárgát és halványkékét.

Eltűnődöm. Sónajtok. Távozzom.

A Mikés-malommal szembenező egykori zárléház ajtajában csinosarcu székelyszony áll közzön.

— Kónya Antalmé, — mutatja be a meny két kísérlőm, — férjéé ma a malom, a kert és Mikés-ház telke.

— A méltóságos Szentkereszthy Zsigmond úrtól vásárolta meg az uram, — mondja.

— Látogatják-e a Mikés-házat? — kérdelem.

— Néha jönnek idegenek. A kertet kaszáló használjuk. A falubeliek évente majálást tartja benne.

— Hová jett az emlékoszlopból a márványtál?

— Mikor a telket megvásároltuk, még meg Egy napon aztán darabokban hevert a talapzat a Azt beszélük, hogy játszadózó gyermekek törtédték Nem láttuk azonban.

A faluban hallom, hogy a nemrég elhalt Sz Albert kereskedő, aki történeti kutatásokkal is i lalkozott, azt a véleményét kockáztatta meg, h Mikés Kelemen esetleg nem a neki tulajdonított l ban, hanem a birtokhoz tartozó kastélyban szület-

te, hogy Mikés Kelemen ott született. De ez a l zal együtt egy zivatáros éjjelem leégett.

ÉVSZÁZADOS TEMPLOMOK AZ ÚR DICŐSÉGÉRE

Meglátogatom a kőfállal kerített reformá templomot, amelyben Mikés először imádkozott. régi templom külső falának egyik kiszögélő sar ba a kőköporsót falazták ba. A kőfedél betűi még vashatók:

— Itt alussza örökös aluvását Bartha And esperes, meghalt az Úr 1767-ik esztendejében.

Bartha András esperes, aki hat esztendővel tul a bánatos bujdosót, kortársai volt Mikés K mennek és mivel maga is zágoni vált, gyermek rában bizonyosan ismerte.

Mikés Kelemen azonban már zsenge fiatalásá ban elhagyta a református vallást. Mostohaapja b véért áttért a katolikus hitre és annak haláláig b gó követője volt.

Már sötét az este, amikor kilépek a reformá templom kőfállának ajtaján.

A katolikus templomot, amelyben a növen Mikés katolikus lett, csak másnap reggel keres föl. Valamivel ifjabb, mint református társa, kiszögélő és padlójának kőköckait évszázadok koptatják a hívők lábai. A harangozó éppen regg misére csendit. Beülök az egyik régi-régi pad Egyedül vagyok a templomban. A ministráns sekrestyeajtóban csengett és belép a pap. Ornáton ba a kelyhek magasra tartja, az oltár elé járul kezdődik a mise. Először történik meg velem, h egyedül mi sehallgató vagyok. Hétköznap van. zágoniak dolgoznak. De mégsem vagyok egyedű Úgy érzem, hogy Mikés Kelemen lelke, amely bi nyára gyakran volt itt egykori papok hájdanában hangzott miséin, velem van

Kubán Em

Külvilági posta

Amnyi az USA aranytartáéká és hol tart-
 — Az Egyesült Államok aranykészletét a valutaegyensúlyozási alap aranykészleté-
 együtt tartják nyilván. Ez jelenleg 16 mil-
 liárd tesz ki és Kentucky állam egy elég
 en pontján, a Fort Knox nevű erődítmény-
 lyerzék el, amely így az amerikai jegy-
 a Federal Reserve Bank valóságos vára.
 ópai államok aranykészlete ma már in-
 adíktóság fedezetére szolgáló biztosíték-
 kinthető.

Milyen volt az a különbéke, amelyet Német-
 kötött 1918-ban a Szovjettel? — A köz-
 atalmak 1918. február 9-én kötötték meg
 háború első békéjét és pedig Ukrajnával,
 t külön államnak nyilvánították, Orosz-
 csak akkor kötött békét, amikor a köz-
 atalmak folytatták előnyomulásukat Liv-
 n, amelynek a Szovjet nem tudott ellen-
 918. február 24-én ultimátumszerűen kö-
 fémetország a békefeltételeket, amely sze-
 oszország lemond Kurlandról, Lettország-
 zt- és Lengyelországról, valamint Litvá-
 Kötelese volt a német megszálló hadakat
 Oroszországban megtérni és Georgia közt-
 gót elismerni. Ezenkívül Ukrajnáról és
 szágról le kellett mondania és kötelezett
 vállalni, hogy Németországnak horvitzsi
 rtpótlást fizessen. Ez a breszt-litovszki
 versaillesi békével hatályát veszítette.

Dollfuss volt osztrák kancellár felesége
 e azt az évjáradékot, amelyet 1934-ben
 ra az olasz kincstár terhére Mussolini meg-
 ott? — Tény, hogy Mussolini Dollfuss öz-
 nek 1938-ig folyósította az évjáradékot, de
 schluss után az özvegy kérte annak be-
 tését. Mussolini ismételt lépései után sem
 ajlandó Dollfuss özvegye az összeget to-
 ra igénybe venni.

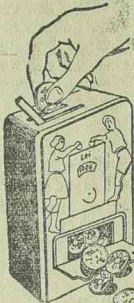
Mi a Monroe-elv? — Erről az amerikai sem-
 égi törvénnyel kapcsolatban sokat beszél-
 Ezt a politikai elvet Monroe köztársasági
 1823. december 2-án állította fel, e szerint
 ópai hatalmak tartózkodjanak amerikai
 atok megszerzésétől s általában a függet-
 merikai állam ügyeibe beavatkozástól. Más-
 az Unió sem folyik be az európai államok
 i viszályokba. Az elv felállítására az adott
 nat, hogy Oroszország igényt tartott
 Amerika északnyugati partjaira s tartot-
 tól, hogy a szentszövetség helyre fogja ál-
 a délelmerikai spanyol gyarmatokat. Tehát
 roe-elv eredetileg csak bizonyos alkalom-
 tól, de máig is érvényesülő politikai elvvé

A mongol-mandszu harcokkal kapcsolat-
 lva tudjuk, hogy a japánok meg akarták szál-
 az Etsinhorokolostort, de ebben a mongo-
 egakadályozták őket. Mi a jelentősége en-
 kolostornak? — Ebben a kolostorban van
 elhelyezve a mongolok nagy uralkodójának,
 agisz khánnak hamvai, 1227. óta. A ham-
 zsiüst urnában, egy ezüst obeliszkkal takart
 n voltak. A mongolok erre a helyre zárán-
 lttak és a japánok célja az volt, hogy a tör-
 mi relikvia birtokában, a mongol népet ma-
 zó édesgessék. A mongol lovasság azonban
 bban érkezett és az ezüst urnát kiemelte a
 storból és jelenleg még ismeretlen helyre
 ltték el. Ha a japán-veszély elmúlik, akkor
 rna minden bizonnyal visszakerül az Etsin-
 nevű buddhista kolostorba.

Milyen indító okai voltak a közelmult nagy
 örúinak? — Igaz az, hogy a kezdetlegesebb
 verek mellett az európai államok könnyel-
 ben kezdtek háborút, mint manapság. Erre
 a híres emsi távirat, amelyet 1870. július
 n adtak fel Ems furdőhelyen. A spanyol
 ra a Hohenzollern-Sigmaringen családból
 mazó Lipót herceget akarták ültetni, ami-
 Franciaország a német befolyásnak Spanyol-
 zágra való kiterjesztését látta. A herceg a
 omáciai feszültség miatt önként lépett visz-
 a jelöléstől, de az erejében elbizakodott
 nciaország ezzel nem érte be. Benedetti ber-
 követ Vilmos királytól Ems furdőhelyen
 an nyilatkozatot kért, hogy soha nem járul
 hoz, hogy a spanyol trónra német herceg
 rjön. A király Abeken titkos tanácsos útján
 iratilag értesítette Bismarckot, aki a kérelem
 etasítását ajánlotta. Ez meg is történt, sőt
 orosz sajtó másnap a távirat tartalmát nyil-
 vosságra hozta. Az elutasítás nyersége és a
 omáciai feszültség közvettétele Franciaor-
 gót a hadházenre indította.

Kellemes pénzmegtakarítás!

Nagyon sok felfedezés, nagyon sok találmány a pusztá véletlennel tudható be. Ezzel a kazettával fedezték fel a kollektív és szülőköltség összes titkait.
 Hála egy új találmánynak: Új automatikus kazettát hoztak forgalomba, amelynek az az előnye, hogy addig nem nyitható ki, amíg Lei 1.000 nincsen benne összegyűlvé.
 Minden behódolt 10 lejes pénzdarábot egy speciális tabella Jégyez fel és Ön minden percben tudhatja az összegyűlt teljes összeget. Ez a gyűjtési módozat a végtelenségig megismételhető.

- A KAZETTA megfizeti a házbért.
- A KAZETTA megfizeti a rádiót.
- A KAZETTA megfizeti a telefont.
- A KAZETTA megfizeti a villany-és vízszámlát.
- A KAZETTA végeredményben mindent megfizet, anélkül hogy Önnek a férjét vagy szülőket pénzkérdéssel zavarni kellene.
- A KAZETTA pótolja a bosszantó pénzhányt az élvezetes és észrevétlen gyűjtéssel.
- A KAZETTA a kellemes gyűjtésnek a mágnes, amely csak 10 lejt von el Öntől.

Hogy a kazetta mindenki részére elérhető legyen, darabja csak 100 leibe kerül.
 Rendelések egy levelező lapjai adandóknál fel M. & M. KESTENBAND vezér-
 képviselése címére, BUCUREȘTI I, STR. ȘELARI Nr. 9, amely a szállítási és
 egész ország részére 100 le) utánvét mellett, plusz 30 le) csomagolási és
 szállítási költségért intézi.
 Rom. Kir. Szabadalom 28.569 szám.

A VETERNIKI CSODA...

Amerikai, angol és francia újságírók Bal-
 kánon jártukban felfedezték Veternik nevű ju-
 goszláv falut és nagy cikket írnak róla, mint
 a világ egyik legérdekesebb településéről. Elne-
 vezik „Boldogság szigeté”-nek, „Szeretet-falvá”-
 nak, szép hangzatos címeket tesznek a hosszú
 cikkek fölé, hogy megállítsák az olvasót és
 kényszerítsék elolvasni a Veternik-telepről írt
 tudósítást. Ezek a világszerte újságírók, akik
 legbarangolták már Afrikát, Ázsiát és Ausztrá-
 liát, akiknek egy-egy borzalmas háború szinte
 már sablón, meghatódottak, amikor Veternik
 uccán barangoltak és szemük könnyes volt tá-
 vózásuk idején. Mit láthattak ezek az edzett és
 hivatásuknál fogva erősen cinikus emberek eb-
 ben a kis szerb faluban? Mi váltotta ki belőlük
 a hasábas cikketek és miért adtak a nagy vil-
 láglapok helyet ezeknek a tudósításoknak, ami-
 kor tudjuk, hogy minden sort fontokban és dol-
 lárokban kell megfizetni, amennyiben nem köz-
 érdek, vagy nem világpolitika. Az olvasó világ-
 raszó szenzációt gondol magyarázatának, pél-
 dául új gazdag aranytelepet fedeztek fel, vagy
 bőséges petróleumforrásra bukkantak, esetleg
 hatos ikrei születtek egy szerb anyának, talán
 valamilyen őskori szörnyre akadtak a tudósok.
 Bármennyire is kiábrándított, egyik eset sem áll
 fenn. Veternik faluban csupán a föld legboldo-
 gabb emberei laknak. Egy teljes falu, több ezer
 ember boldog és megelégedett. Mert Veternik-
 ben minden felnőtt férfi ember vak.

Ezt a nevezetes és ezidőszent a világon
 még egyedülálló települést 1923-ban alapította
 néhai Sándor jugoszláv király, aki nemcsak me-
 legszíviró uralkodó volt, hanem gyakorlati gon-
 dolkodású férfit is. A jugoszláv állam városai-
 ban és falvaiban ugyanúgy kiültek az uccasa-
 rokra a háború világtalan hadirokkantjai, mint
 másutt. Fénytelen szemük meredten bámult a
 szembe és miközben szájuk egyhangúan mor-
 szolta az anyagi segítséget kérő betanult mon-
 datot, kezükben megremegett az ócska katonas-
 sapka, várva, hogy belehulljon néhány rézpé-
 z. Ezeket a tompatekintetű, megfeketeszeműve-
 szerencsétleneket jól ismerjük. A világháború
 hagyta ránk őket, szörmyű figyelmeztetésül,
 hogy okuljunk és ne csináljunk könnyelműen
 háborút, mert magunk is így járhatunk. (Kár,
 hogy a nagy hadgyakorlatok nem vonultat-
 ják fel a vak hadosztályokat is.) Sándor király
 merész ötlettel elhatározta, hogy összegyűjti
 a világtalan veteránokat és letelepíti őket egy
 helyre. Kísérletnek szánta a települést, talán
 maga sem bizott benne, hogy a vakok, akik
 testi fogyatékosságuk miatt rendkívül ingerlé-
 kenyek és érzékenyek, szépen megférnek egy-
 mással. És itt érte a királyt és mögője soraköz-
 tudósokat a nagy meglepetés. Kiderült, hogy
 ezek a szomorú emberek, akiknek szemére örök-
 ráborult a fekete függöny, jámbor és békés
 emberek, akikben van erő és akarat megbará-
 kozni sorsukkal. Kaptak földet, házat, állatokat
 és mezőgazdasági felszerelést, békésen, háború-
 tatlanul élhettek a maguk kis életét. A mező
 friss illata kárpótolja őket az uccáért, a búzáért
 kapott pénz pedig a sarkába hullatott alamiszná-
 náért. A vakok örülnek és azóta is örülnek az
 életnek, amit a látókról éppen nem lehet mon-
 dani.

Valamit azonban számításán kívül hagyott
 a bölcs és emberséges király. A vakok asszonyt
 kértek. Több ezer férfi túrta a földet békés kö-
 zösségben, több ezer egészséges, erőteljes férfi,
 akinek a vakságon kívül egyéb testi baja nem
 volt. Természetes, hogy asszony után vágyakoz-
 tak. Sándor király zavarba jött; honnan vegyen
 elő vállalkozó szellemű nőket, akik megosztják
 életüket a világtalanokkal. A tudósok, lélekbü-

várok és más emberismerők azt mondták,
 hogy az egészséges nő ösztönszerűen irtózik a
 nyomoréktól, amiért nem is lehet kárhözatni,
 mert éptestű csak éptestűhöz vonzódik, viszont
 annyi vak nőt nem lehet előteremteni, amennyi
 Veternik falu szülőköltségét kielégíti, tekintve,
 hogy a háboruban a gránátzilánkok, srappellek
 és puskagolyók csak a férfiakat vakították meg.
 (A jövő háborújában, ahol a totalitás elve ér-
 vényesül, majd másképpen lesz.) A király félve,
 bátortalanul felhívást közölt a lapokban Jug-
 goszlávia parasztlányaihoz, hogy ki hajlandó
 feleségül menni világtalan háborús rokkant-
 hoz. Az uralkodót itt megint kellemes csalódás érte.
 Százával, ezrével jelentkeztek csinos és kevés-
 bé csinos parasztlányok, úgy, hogy végül kisor-
 sulták őket a völgyének között. Azért kellett
 ezt a módot választani, mert a völgyben nem
 láthatta menyasszonyát és így lényegében tel-
 jesen mindegy, hogy külsőre milyen feleséget
 kapott. Ezeknél a házasságoknál inkább a bel-
 ső, a lélek volt a fontos. Ez még 1923-ban volt.
 Ma 1939-et írunk és a közben eltelt tizenhat év
 alatt Veternikben egyetlen válás sem volt és
 egyetlen házasságtörésről sem tud a falusi kró-
 nika. De egyetlen haláleset sem történt. A va-
 kok jól élnek, dolgoznak, szórakoznak, meghí-
 zannak. Hasonlóképpen az asszonyok is. A statisz-
 tika kiszámította, hogy egész Európában Veter-
 nikben a legnagyobb a születési arányszám. Az
 egész úgy hangzik, mint valami mese. Ha vala-
 melyik Jókai regényben olvasnánk ilyesmit, el-
 csodálkoznánk, hogy a költőt milyen messzire
 vitte csapongó képzelete. Pedig Veternik való-
 ban létező helység, neve megtalálható a térké-
 pen.

Az viszont hallatlanul groteszk és különös-
 képpen jellemző a mai korra, hogy a világnak
 van egy boldog kicsiny zuga, ahol mindenki meg-
 elégedett, boldog, türelmes és ennek a lakói va-
 kok. A hadirokkantak büszkélkedve mondják,
 hogy látókorukban sem voltak ilyen boldogok
 és nem is vágyakoznak jobb és szebb után, meg-
 kaptak az élettől mindent, amit az ember meg-
 kaphat, mást el sem tudnak képzelni, tulajdon-
 képpen nem is kíváncsiak arra a másra. Mi,
 akik látunk, valahogy el tudjuk képzelni, hogy
 Veternik falu rokkantjai örülnek, hogy nem tá-
 rul szemük elé a világ sok gonoszsága, aljassá-
 ga, kegyetlensége és embertelensége. Ezek a
 befelé néző emberek elérkeztek a bölcsesség leg-
 magasabb csúcsára, ahová az épszeműek soha-
 sem jutnak el. Ha nem kellene olyan rettenetes
 árat fizetni a veterniki boldogságért talán még
 irigyelhetnők is őket. Irigyelhetjük, hogy meg-
 tanulták már Voltaire tanítását: „Mindenki
 művelje a maga kis földjét”. Sok ebben az igaz-
 ság. Mindenki művelje a maga kis földjét és ak-
 kor soha sem lesz háború, öldöklés, eltiprás, nem
 borulnak lángba városok és falvak és nem éget
 az édes anyaföld testébe mély sebet a vijjogó
 gránát.

Az utazási irodák és propaganda hivatalok
 szervezhetnének társaskipandulásokat Veternik-
 be, ahol ugyan nincsen kék tenger, zord szikla-
 csúcs, zúgó erdő, vagy más természeti szépség,
 de maga ez a település vak férfiaiival, látó as-
 szonyjaival és hasonló látó gyermekeivel a leg-
 hatásosabb memento: Mindenki művelje a maga
 kis földjét, mert ha nem így cselekedtek, bizony
 halál, vagy ami még ennél rosszabb, testi nyo-
 morúság és vakság vár rátk! Sajnos, a nagy
 utazási világvállalatok és propagandahivatalok
 Veternikre nem szívesen viszik a kirándulókat,
 mert félnék, hogy ott olyan gondolatokkal te-
 lik meg az utasok feje, amely gondolatok nem
 éppen kívánatosak ebben a gyűlölettel telt szép
 látó világban.

HIREK

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: BELFÖLDÖN

Magánosoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félévre 400, egész évre 800 lei. Házhöz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félévre 350, egész évre 700 lei. Házhöz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félévre 700, egész évre 1400 lei.

TELEFON

28-10 és este 9 óra után 28-18.

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr.

Ha levelném kolduspalástom...

Ki róttá rám a szörnyű végzetet,
Hogy mikor emberek közé megyek,
Más arcot mutatok nekik,
Nem azt, amelyik az enyém,
S mely rejtve szívem belsején?
Ugy teszek, mint futóbolond,
Aki útjának nekiront
Lám-lomot uggatva magára,
Mely sehogysem illik hozzája.

Ha emberekkel van találkozás,
Hogy senki rajta meg ne lássa,
Miként sikolt benne a vágy,
Hogy szíve szinarany és lágy,
Hideg arccal rejtgeti,
A sebet, amely fáj neki...
Máskor meg gógós, rideg arca,
Míg belül tombol lelke harcra,
Ha véresre marják szívét,
Ha titkos könny szemében ég.

De egyszer hallhatom felzokog:
„Ti volt, ti béna gyongosok,
Hát nem tudjátok ti, hogy én,
E görös, piszkos földtekén
Valóban otthon nem vagyok?
Mert az én igazi hazám
Szépséges lélekpalotám,
Amelybe ti sose léphettek,
Mert más, ő, más a lelketek?”

Ha én egyszer, egyetlen egyszer
Levetném kolduspalástom,
S megengedném, hogy más is lásson!
Kitárnám az aranykaput,
Csörgedezne a csodakút,
Megtündögnének sok esett szegényt,
Adnék erős Hitet, boldog Reményt,
Csillagokból raknék utat,
Mely fellegek fölé juttat.

De nem lehet... Jaj, a csúf végzet,
Tovább, tovább kerget és vet,
S bár leülni egy küszöbre
Óhajtanék egyre-egyre,
Soha senkivel meg nem szállók,
Idegen arccal tovább állók,
Amíg betelik végzetem
És le nem veti majd a lelkem
A lám-lom kolduspalástot,
Amelyben rengeteg sok ember
Maga mellett elmenni látott.

CSERNYI RÓZSI

— **IDŐJÁRAS.** Változó felhőzet és a hőmérséklet állandósulása várható.

— **Pál jügoszláv régens** visszatért Belgrádba. Belgrádból jelentik: Pál jügoszláv régens herceg, valamint Olga hercegnő és gyermekei megérkeztek a szlovéniai Brodbba. Ugyancsak megérkezett jügoszláv területre a kenti hercegi pár is, akik szintén Brodba utaznak, mint Pál régensherceg vendékei.

— **Elhunyt püspök.** Cernantiból jelentik: Szombaton délelőtt az érsekségi palotában elhunyt Radauteanu Vortchiveici Ipolit radauti püspök. Az elhunyt főpap 91 éves korában halt meg.

1588. augusztus 6-án győzte le a Howard lord angol tengernagy a spanyol hajóhadat, amelyet II. Fülöp spanyol király a büszke győzhetetlen armada névre keresztelt. Az armadának az volt a feladata, hogy leverje az angol hajóhadat és lehetővé tegye a spanyol hadseregnek Angliába való átkelését. II. Fülöp ugyanis Anglia elfoglalására törekedett. A győzhetetlen armada százhuszonnyolc vitorlás hadihajóból állott, ami abban az időben óriási flotta volt. Az angolok harmincnégy hadihajóval és egy csomó kereskedelmi hajóval szálltak szembe a spanyolokkal. A spanyolok nagy vereséggel végződött a csata. A spanyolok hatvanhárom hajót és huszezer embert veszítettek. Ez a vereség megtörte Spanyolország hatalmát. Erzsébet angol királynő a győzelem emlékére érmekeztetett.

1651. augusztus 6-án született Francois de Salignac de la Mothe Fenelon francia író. Fiatalon a papi rendbe lépett és az érseki rangig vitte, de aztán a király születte szülőfalujába. A király haragját Aventures de Telemaque — Telemach kalandjai — című munkájával vona magára, amelyben görög mesészövevényben kigúnyolta a francia udvart és elsősorban XIV. Lajos királyt, akinek addig bizalmát bírta. Fenelon számos állatmesét is írt.

1917. augusztus 6-án folyt le a híres ütközet Marasesti mellett. Averescu Alexandru marsall a román hadsereg élén megállította és megtörte a német előnyomulást. Marasesti érzékeny vereséget jelentett Mackensen német tábornok részére.

1880. augusztus 7-én született Gyallay Domokos erdélyi író és szerkesztő. Tanár volt a kolozsvári unitárius kollégiumban, az impériumváltkozás után azonban az irodalomnak szentelte magát. Főszerkesztője a Magyar Nép című folyóiratnak. Számos novellát írt, amelyben kitűnően rajzolja a nép között élő alakokat.

1887. augusztus 7-én halt meg Hennequinne Alfred hírneves francia színműíró. Számos vígjátéka van, amelyek közel állanak a bohózatához. Több művét magyar színpadon is előadták.

1914. augusztus 7-én vették be a világháborúban a német csapatok Lüttich belga várat.

DIANA

Áldja beleg és egészséges

— **PACHA PÜSPÖK RÖVIDESEN HAZAÉRKEZIK.** Pacha Agoston temesvári megyéspüspök, aki nyári szabadságát Karlsbadban tölti, augusztus 15-én hazatér.

— **ORAVICAI RENDŐRTISZT ÁTHELYEZÉSE.** Gheorghiu C. V. oravicai rendőrkomiszárust a zsobolyjai határrendőrséghez helyezték át. Helyébe az oravicai rendőrséghez Lungu Vucu rendőrkomiszárus került, aki eddig Zsámon működött.

— **KÖZSÉGI JEGYZŐ ÖNGYILKOSSÁGA.** Rosu Pavel, Delinesti község jegyzője, revolverrel főbelőtte magát és meghalt. Hátrahagyott levelében azt írja, hogy tettét gyógyíthatatlan szembetegsége miatt követi el, amely megvakulással fenyegeti.

— **Régi szépségben ragyog a székesegyház előtti szobor.** A római katolikus püspöki székesegyház előtti téren álló évszázados Szentháromság-szobornak — mint annak idején megírtuk — még júniusban kezdték a tisztítását. A szoborról teljesen levakarták a rárakódott piszkot és port és már az állványzatot is eltávolították mellőle. A kőből készült művészi szobor ismét a régi szépségében ragyog.

— **MAGYARNYELVŰ TÁVIRATOKÉRT NEM KELL PÓTDÍJAT FIZETNI.** A posta vezérigazgatósága nemrég rendeletet adott ki, amelynek értelmében minden távirat után, amelynek szövege nem román nyelvű volt, külön pótdíjat kellett fizetni. A Romániai Magyar Népközösség közbenjárására most ezt a rendeletet hatályon kívül helyezték. A posta vezérigazgatósága értesítette az összes táviróhivatalokat, hogy bármilyen nyelven szövegezett távirat díja ugyanannyi, mint a román nyelvűeké. A pótdíjat ezzel eltörölték.

— **A MUNKAKAMARA NYARALTATÁSI AKCIÓJA.** A temesvári munkakamara augusztus 1-én harminc leánytanoncot küldött egy hónapi nyaralásra Nadragra, ma pedig ötven fiútanonc indul el Temeszlatinára.

— **TEMESVÁRI GYERMEKEK NYARALÁSA.** Azok a városi gyermekek, akik augusztusban a város költségén a Fekete tenger mellett és a szörényi hegyekben nyaralnak, egészségesen és minden baj nélkül megérkeztek Balcioba és Poiana Marului.

— **Öszre beköltözik a betegpénztár honába.** A kerületi betegsegélyzőpénztár Regina Maria-uton a főpostával szembe lévő négyemeletes palotája befejezéshez közeledik. Az épület külső és belső vakolási munkái elvégeztek és megkezdődött az ablakok elhelyezése, valamint a vízvezeték, világítási és egyéb felszerelés. Október közepén épületet teljesen elkészítik és a betegpénztár novemberre beköltözik új otthonába.

— **A VILLÁM BECSAPOTT A MOZIVÉZETŐK BÚZIÁSI SZANATÓRIUMÁBA.** Az elmúlt éjszaka vihar vonult el Búziás fölött és donyvezetők ottani emeletes szanatóriumát is a villámcsapás érte. A villám azonban nem zott kárt csupán a villanyvezeték rongálta meg.

— **HÁZASSÁGOK.** Az anyakönyvi hivatalban tegnap a következő mátkapárok kötődtek: Sein Pavel tisztviselő és Odrobat Marbó Nándor kereskedő és Fekete Stefánia, Sergiu mérnök és Calionovici Maria, Szabovoly magántisztviselő és Katona Ida, Steier és Péter Margit, Bogdan Titu bírósági ív Dudas Livia, Vásárhelyi Károly magántisztvis Urbaneck Júliánna, Kottai József napszámos vanov Dercsenka, Roman Todor asztalos és Paulina, Cizmzás József János és Stefanescu Todoran Petru munkás és Szabó Veronika, Kzsef szövő és Kühn Borbála, Csermák János kedő és Bognár Mária, Lukács Imre magántisztviselő és Batyi Mária, Herber Rudolf mészáros Ilona, Henz Péter asztalos és Müller Emma, berger Miklós cukrász és Beernhard Erzsébet Nándor műszerész és Losonczy Mária, Benkő munkás és Pálincás Irén, Loch Ferenc asztalos Despot Teréz.

— **ORVOSI HÍR.** Dr. Junger Adalbé badságáról visszatért és újból rendel. I., Str. 1. Délelőtt 9—1-ig és délután 4—7-ig.

— **KÖZÉPKORÚ EGYÉNEK, AKIK EL ELHÍZTAK,** a tisztán természetes „**FELJÓZSEF**” keserűvíz rendszeres használata által súlyuk lényegesen csökkenését érhetik el. Kérdez orvosát.

— **AZ AUGUSZTUSI NYUGDÍJAKA!** A NYUGDÍJOSZTÁLY ÚJ HELYSÉGEIBELI ZETIK. A pénzügyigazgatóság nyugdíjosztály mint megirtuk — új helyiségbe költözik és a ja azt a földszinti frontot, ahol eddig a közpénz költséghelyiség szövetkezete volt. Az által munkálatok már megindultak és a közeli nap befejeződnek. Az augusztusi nyugdíjak szám és kifizetése — és pedig egyszerre — már a díjosztály új helyiségeiben történik.

— **SZÜLETÉSEK.** Az anyakönyvi hivatal a következő gyermekek születését jelentették: rős Lajos, Bálint Sándor, Kovács György, Balzsébet Margit.

— **MUNKAKAMARAI ELNÖKÖK KEZLETE.** Bucurestiben most fejeződött be: kakamarai elnökök értekezlete, amelyen a ter kamarát Roscoban Ion elnök képviselte. Az életlen Roscoban elnök javasolta, hogy a keres alkalmazottakat vegyék ki a magántisztviselő osztályából és alkossanak számukra külön osztályt. A javaslat részletes kidolgozására bizottságot tettek ki.

— **HALALOZÁSOK.** Meghaltak: Bu Olga huszonkét éves gyári munkásmű. Wiener harminckilenc éves pék, Iovita Cristina születési chiei hatvannyolc éves, Brandmayer Margit tett Rada hatvankét éves.

GYÓGYSZERTARAK ÉJJELEI SZOLGÁLTATÁSAI

Vasárnap, augusztus 6-án a szolgálati b... a következők:

- Az I. kerületben a Bratianu téren levő gyógyszerház
- A II. kerületben a Maresal Joffre uton Schul gyógyszerház
- A III. kerületben a Carol uton levő gyógyszerház
- A IV. kerületben a Vacarescu utcában Braun gyógyszerház
- Az V. kerületben a Corvin gyógyszerház kisdán Panajoth Ernő gyógyszerháza állami szakai szolgálatot tart.

Hétfőn, augusztus 7-én a szolgálati beosztás a következők:

- Az I. kerületben az Alba Iulia utcában Kun gyógyszerház
- A II. kerületben a Traian téren levő gyógyszerház
- A III. kerületben a Miron Costin utcában levő Merckler gyógyszerház
- A IV. kerületben a Gen. Dragalina téren Csillag gyógyszerház
- Az V. kerületben a Corvin gyógyszerház kisdán Panajoth Ernő gyógyszerháza állami éjszakai szolgálatot tart.

— Nem kell többé tengerbe dobni: üveggyártanak a brazíliai kávéból. Buenos Airesből jelentik: A világpiacra ismét jelentős fordulat állt be: a tudósok hosszú kísérletezés után rájöttek arra, hogy a nyerskáv nemcsak pörköltre és tengerbeöntésre alkalmas, hanem kiválóan felhasználható üveggé készítésre is. Olyan anyag van benne, melyet megfelelő kémiai eljárásokkal ki lehet vonni a kávéból és kémiai úton egyszerű anyaggá lehet átalakítani. Ezt az anyagot, mely festés útján minden színben előállítható, áttetsző, nagyfokú rugékonyság jellemzi. Kitiünően fel lehet használni repülőgépek készítésénél — alkalmasint propellerkészítésre is alkalmas a tudósok. Azonkívül fénypézézőgépet, cigarettatárcákat, töltőtollakat burkát is lehet belőle állítani. A hírek szerint Brazília közeljövőben megkezdi a kávénak ilyenarányú felhasználását és el lehet kerülni azt a tékozlást, amely a kávé árának mesterséges felverését célozza. Legújában arra is rájöttek, hogy olajat lehet előállítani a kávéból. Ebben az irányban elvégzett kísérletek még fokozottabban arra biztatják a kávéfarmokat, hogy a jövőben ipari célra használják fel a kávéfőlöleket.

— A TÜRÖK KÖZTÁRSASÁGI ELNÖK KIALLGATÁSON FOGADTA CUNNINGHAM ANGL TENGERNAGYOT. Ankarából jelentik: Ismét a török köztársasági elnök tegnap délután fél 4 óra körül hosszú kihallgatáson fogadta Cunningham admirális aki fél 5 órakor külön repülőgépen tért vissza Istanbulba.

— Bethlen Margit grófnő Erdélyben írja regényét. Pénteken reggel Erdélybe érkezett Bethlen Margit grófnő, a kiváló magyar írónő. Bethlen István gróf, volt magyar miniszterelnök felesége, aki három hetet szándékozik eltelteni Bethlenben, ahol a grófnőnek kastélya van. Bethlen Margit grófnő egy új regény megírásához kezd és a mű néhány fejezetét a bethleni kastély nyugalmas csendjében óhajta megírni.

Rádióvevők figyelmébe!

Kivételes alkalom rádióvásárlásra!
250 lei havi részletfizetésre,
300 lei havi részletfizetésre és
500 lei havi részletfizetésre
már Super-rádió kapható!

„STANDARD”
rádió-szaküzlet!
TIMISOARA, I., Eugen de Savoia-u. 7.

— ORIÁSI ARÁNYÚ KATONAI PARÁDE JELEZI BE AZ OLASZ HADGYAKORLATOT. Amiből jelentik: A nagy nyári hadgyakorlatok befejezése után oriási arányú katonai parádé lesz. A csapatok az olasz király és császár jelenlétében fogják felvonulni. A csapatfelvonulásokat augusztus 9-tartják.

— Hőhullám pusztít Beszarábiában, ahol ny hónapja nem esett eső. Bucurestiből jelentik: Néhány nap óta egész Beszarábia területét mély hőhullám borította el. A meleg következtében oriási szárazság uralkodik, a tartomány egyes részeiben közel egy hónapja nem esett eső. Kukoricatermes jórésze tönkrement, míg a bútermes nem éri el a 70 kilogramos fajtsúlyt. A ánikula következtében rendkívül sokat szenvednek a zöldség-ültetvények is.

— ÜJRENDZERŰ AUTOBUSZT PRÓBALAK KI NAPOLYBAN. Rómából jelentik: Egy utarehic rendszerű autobuszt próbáltak ki kitűnő eredménnyel Napolyan. A motort nem benzinnel, hanem etréoleummal hajtja, hanem koxgáz.

— Új katonai jelvény. Bucurestiből jelentik: A nemzetvédelmi minisztérium királyi rendelet alapján új katonai jelvényt létesített, a helynek neve „Insigna voluntariorum”. A jelvényt azok viselhetik, akik tizennyolcadik életévük betöltése után, de a kötelező katonai szolgálat megkezdése előtt, önként jelentkeznek a hadseregbe.

— Ismét leánya született a holland trónörökösnek. Hágából jelentik: Juliana trónörökös nője éjjel egy óraker egészséges leánygyermeknek adott életet. Vilma királynő a péntek éjszakai leánya betegágya mellett töltötte. Amsterdamb lakossága csak a kora reggeli órákban értesült az örömdetes családi eseményről és délután fellobogóztak a házakat. A kis hercegnő születését csak hétfőn hirdetik ki hivatalosan.

Szerkesztői üzenetek

S. A. Buziás. A nekünk beküldött írását eljuttattuk a Magyar Népközösség kolozsvári központjához. Szíveskedjék talán közvetlenül odafordulni: Magyar Népközösség, Cluj, Str. Bratianu 3.

— Tíz egy drogériában — három sebesült. Galatiból jelentik: Szombaton délelőtt heves tűzvész pusztított a város központjában. A Domneanca-uccában lévő Venus illatszertárban egy eldobott cigarettavég folytán tűz keletkezett, a melynek következtében felrobbant egy üveg parfüm. Az üzlet tulajdonosa és az ott tartózkodó vevők rémülten szaladtak ki az utcára, egy 12 éves kisleány összeégett, két nő pedig súlyosan megsérült. A tűz a vízhiány miatt állandóan tovább terjedt és a délutáni órákban is tartott.

— A PINCEREK FIZETÉSEMELÉST KIVANNAK. A pincérek és vendéglipari munkások céhe Gligor Petre elnöke alatt vezetőségi ülést tartott, amelyen elsősorban a fizetésemelés kérdése került szóba. A munkaadók ugyanis januárban huszonöt százalékkal csökkentették a fizetéseket, de mivel a drágaság fokozódott, a pincérek a régi fizetések visszaállítását kérik. Aradon az egyes kávéházak megvonták az étkezést a pincérektől. Ezt a kérdést is rendezni kívánja a céh, amely lépéseket tesz majd aziránt is, hogy a nyaraló és üdülőhelyeken lévő éttermekben és vendéglőkben csak szakképzett vendéglipari munkásokat alkalmazzanak. A törvényes eszközök igénybevételel kívánják rendezni a pincérek fizetések szabadságának ügyét is, amely körül szintén mulasztásokat észleltek.

— TÖBBGYERMEKES CSALADANYÁK, akik évek óta renyhé bélműködésben szenvednek, ha reggel felkeléskor egy kis pohár természetes „FERENC JOZSEF” keserűvizet isznak, akkor igen könnyű béltürelést, jó gyomoremésztést és kielégítő anyagcserét érhetnek el. Kérdezze meg orvosát.

— Gyermekek törzskönyve. Luise Hervieu ismert fesztümművész és írónő már évekkel ezelőtt mozgalmat indított, hogy a francia újszülöttek „törzskönyvet” kapjanak. Minthogy a jó, öreg doktor bácsi, a háziorvos, a család bizalmasa, aki mindenkit ismert — lassanként csak már a múlté, megszünt az az állandó gondosság is, amely az újszülött egészségét, fejlődését oly szeretettel figyelte. Luise Hervieu maga kénytelen szinte mozdulatlanul tölteni napjait, holott, ha betegsége csirait már gyermekkorában észreveszik, még meggyógyulhatott volna. Ez a csapás adta az írónőnek a gondolatot, hogy kötelezni kellene a szülőket oly könnyű vezetésére, amelyre a gyermek életének minden mozzanatát pontosan bejegyzik. Így azután esetleg súlyosabb betegség esetén a kezelő orvos sok mindeiről tájékozódást szerezhet. Hervieu tervét sokan kivihetetlennek tartották, de ő nem vesztette el türelmét. Tovább küzdött. Egyik cikke a másik után jelent meg és elgondolásának törekedett minél nagyobb nyilvánosságot, minél több hívet szerezni. Végre a francia kamara helyesnek, célszerűnek találta és magáévá tette az írónő tervét. Hogy azonban javaslatából törvény lehessen, ehhez szükséges volt a szenátus jóváhagyása is. Ez azonban sokáig késett. Hervieu újabb erőteljes fellépésének köszönhető, hogy végre a francia egészségügyi miniszter, Marc Rucard, engedélyezte a „A gyermek egészségének törzskönyvét”. Egyelőre nem tette hivatalból kötelezővé ennek vezetését, de az első lépést bizonyára követni fogja az intézkedés ki-terjesztése. A gyermek születésekor kiállított könyvecskén nincs sem az újszülött, sem a szülő neve feltüntetve, nehogy, ha a könyv elveszik, esetleg idegenek tudomást szerezzenek a bejegyzett adatokról. A könyveket megszámozzák és a sorszámot csak a kiállító hivatal és a szülők ismerik. Illetékes körök a törzskönyv rendszerítéséhez nagy reményeket fűznek.

Józseffalváért

A leégett Józseffalva károsult magyar gazdái részére olvasóink tegnap a következő adományokat küldték be:

- Lőrincz István lei 350
  - B. B. lei 100
  - Gyűjtésünk a mai napig lei 61.466
- A gyűjtést tovább folytatjuk és minden legcélszerűbb adományt a Déli Hírlapban nyugtázzunk.

— Nyugodt mederben folynak a román — magyar kereskedelmi tárgyalások. Bucurestiből jelentik: A Sinaiban folyó román-magyar kereskedelmi tárgyalások, amelyek az árucserre fokokozására vonatkoznak, normális mederben tovább folynak. A Tiszánál lefolyt incidens, amely tisztázást nyert, ugyancsak megbeszélés tárgyát képezte és valószínűleg látszik, hogy a megbeszélés alapján a tutafozást megengedik. Bujoiu miniszter kihallgatáson fogadta a Maggyországgal tárgyalást folytató román küldöttség vezetőjét, aki pontos jelentést tett az eddigi tárgyalások eredményéről, majd megkapta a további utasításokat a tárgyalások folytatására.

(—) ESKÜVŐ. Szabótyev Károly magánfésztvelel és Katona Ida ma, vasárnap, déliben tizenöt óraker tartják egyházi esküvőjüket az erzsébetvárosi római katolikus plébániatemplomban.

FRISS TÖLTÉST

H E B E gyógyviz

érkezett!

Mélyen leszállított áron minden tétel
szállítunk

JONASIU S. A.

Ásványvíz nagykereskedés   Telefon: 21-25

(—) VÁLTOZÁSOK A FERENCREND RADNAI KÖLOSTORÁBAN. A ferences-rend vezetősége Máthé Benvenutus atyát a radnai rendház főnökévé nevezte ki. Genszky Jukundius, az eddigi főnök, mint vikárius marad meg a radnai rendházban. Hajdu Leander radnai ferencdini plébánost vikárius minőségben Csíksomlyóra helyezték, helyére Szabó Róbert került Nagyszébenből.

— Sadoveanu művészeti miniszter átveszi a nagybányai festőiskolát. Ismeretes, hogy Thorma János és Réthy tanár nagyhírű festőművészek által alapított nagybányai festőművészeti iskola vezetése körül az utóbbi időben nehézségek merültek fel. Az alapítómesterek közül Thorma János meghalt és Réthy tanár külföldre költözött és azóta nem akadt olyan festő egyéniség, aki irányítomató művészetével ténylegesen fenntarthatná volna a nagybányai iskola művészeti színvonalát. Most Marcus Stefan művészeti főfelügyelő kezdeményezésére Sadoveanu művészetiügyi miniszter veszi kezébe az ügyet. A miniszter szombaton Nagybányára utazott, ahol a helyszínen — a festőművészekkel karöltve — tanulmányozza a festőiskola átszervezésének lehetőségeit.

(—) BARAN MINISZTER ITHON. Baran Coriolan dr. miniszter tegnap este Temesvárra érkezett és a vasárnapot édesanyjával tölti. A miniszter ter holnap visszatart az fővárosba.

(—) BOROANCA PREFEKTURAI TITKAR ÚJBÓL HIVATALÁBAN VAN. Boroanca Traian prefektusi titkár több hetes hadgyakorlat után hazatért és ismét elfoglalta hivatalát.

Mozi

A sakkmeister
— A Corso mozi filmje —

A sakkmeister című szenzációs érdekes francia film, amely most került bemutatásra a Corso mozgóban, általános nagy sikert aratott. De meg is érdemli különösen városunk közönségének érdeklődését és a film, mert főalakja, az ezermester néhai Kempelen Farkas, akiről a Déli Hírlap állapította meg épp a múlt évben, hogy Temesvárot találta fel és szerkesztette meg az ő rejtélyes sakkozó gépét. Regényesen érdekes cselekmény keretében játszódik ez a film II. Katalin cárnő udvarában a Kempelen Farkast az élő legnagyobb filmművész Konrad Veidt alakítja, aki titokzatos egyénisége minden varázssá válnak ruházta fel ezt a szerepet. Hoffmann meséire emlékeztetnek a jelenetek, amidőn ott dolgozik a műhelyében, abban a boszorkánykonyhában, ahol csodálatos újjai nyomán valóságos életre támadnak, táncolnak, énekelnek, úgy járnak, kelnek, mint igazi emberek a bábálokak. Valóban rendkívül téma ez, ilyesmit még nemigen vittek vászonra. Amellett történelmi színezése is kiválóan sikerült ennek a darabnak, amelyet egytől-egyig a legkitűnőbb francia művészek játszanak. Lélegzetvisszafojtóan érdekes a cselekménye első jelenettől utolsóig, még a befejezés után is egy különös varázslat hatása alatt állunk. A Corso mozi igazgatóságára nagyon jól tette, hogy megszerezte ezt a filmet, amelynek reánk nézve különös érdekessége és vonzereje, hogy itt a régi vármegyeház boltíve alatt esztelek a világ leghatalmasabb uralkodói is megcsodáltak

M Ű S O R :

VASÁRNAP ÉS HETFO

APOLLO: Port Arthur (francia film).
CAPITOL: Sohasem felejtik el (angol film).
CORSO: A sakkmeister (francia film).
SCALA: Hindu síremlék és Esnapuri tigris (német filmek).

Augusztus 27-29-én lesz az Erdélyi Múzeum Egyesület idei vándorgyűlése Gyergyószentmiklóson

Kolozsvárról jelentik: Az erdélyi tudományos élet egyik legrégebbi szervezete, az Erdélyi Múzeum Egyesület az idén is megtartja szokásos vándorgyűlését. Augusztus 27-29-én Gyergyószentmiklóson lesz ez a vándorgyűlés, melynek keretében a különböző tudományok köréből előadásokat tartanak egyes-idejűleg kérdésekről. Az elnökség már szétküldötte a meghívót, mely azt is jelzi, hogy aug. 26-án délután lesz a gyűlésre érkezők fogadtatása és elszállásolása. A rendezőbizottság a vendégeknek csak helybéli családoknál biztosít ingyenes elszállásolást. Az elszállásolást igénylők bejelentésként aug. 20-ig közvetlenül a vándorgyűlés rendező bizottságához intézendők (Károcsy Antal, Gheorgheni, Str. Regele Ferdinand Nr. 18. Jud. Ciuc) jelezzék az életkort, társadalmi állást, az érkezés pontos idejét, esetleges kívánságot és kivel érkeznek az illető.

A VANDORGYŰLÉS MŰSORA:

Diszülés augusztus 27-én, vasárnap délelőtt 11 órakor az Ipartestület helyiségében. 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári előterjesztések. 3. Üdvözlések. 4. Elnök válasza. 5. Dr. Tavasz Sándor: Az ember filozófiai értelmezése. (Bölcsészeti, nyelv- és történettudományi Szakosztály.)

A diszülés után Kassay Lajos v. kanonok, gimnáziumi igazgató, Görög Joachim v. örm. kat. plébános, kanonok és Fejér Dávid v. orvos sírjának megkoszorúzása következik. Megemlékező beszédet mondanak: Dr. Csipak Lajos, dr. Benke Antal és dr. László Dezső.

Ezután a Dacia étteremben közebéd. Az Erdélyi Múzeum Egyesület alapítójáról, gróf Mikó Imréről, serlegbeszédet mond dr. Balogh Ernő.

ELŐADÁSOK.

Augusztus 27-én, vasárnap délután 5 órakor: I. P. Lukács Mansvét: Kérdésem az alkoholizmus el-

len. (Jog- és társadalomtudományi Szakosztály.)

2. Molter Károly: Nyelvünk szépségei. (Bölcsészeti, nyelv- és történettudományi Szakosztály.)

3. Dr. Gergely Jenő: Századunk fizikai alaponodolata. (Természettudományi Szakosztály.)

4. Dr. Koleszár László: Az alkat az egyén életében. (Orvostudományi Szakosztály.)

5. Vádkár József: A gyergyószentmiklósi római katolikus és örmény katolikus templomok története. (Bölcsészeti, nyelv- és történettudományi Szakosztály.)

Augusztus 28-án, hétfőn délelőtt 10 órakor:

6. Bálint Vilmos: Kaftán-kazula. (Bölcsészeti, nyelv- és történettudományi Szakosztály.)

7. Dr. Kelemen László: Az öregedés problémája. (Orvostudományi Szakosztály.)

8. Dr. Albrecht Dezső: A társadalmi közösség alapjai. (Jog- és társadalomtudományi Szakosztály.)

9. Bálint Akos: A székely népdal és egyházi ének fejlődése. (Bölcsészeti, nyelv- és történettudományi Szakosztály.)

10. Dr. Pataki Jenő: Művészet az orvostudományban. (Orvostudományi Szakosztály.)

Augusztus 28-án, hétfőn délután 5 órakor:

11. Bányai János: Csíkszenttamás márványtelepe. (Vetített képekkel. Természettudományi Szakosztály.)

12. Dr. Tulogy János: A Békásszoros. (Vetített képekkel. Természettudományi Szakosztály.)

13. Dr. Csiky János: Adatok a gyergyói népi táplálkozásához. (Orvostudományi Szakosztály.)

14. Dr. Jancsó Elemér: Ady. (Bölcsészeti, nyelv- és történettudományi Szakosztály.)

15. Perjessy János: A Székelyföld szövetségzei.

(Jog- és társadalomtudományi szakosztály).

Augusztus 29-én kedden délelőtt 10 órakor:
16. Bányai Edit: A székely női népviselet. (Be mutatókkal. (Bölcsészeti, nyelv- és történettudományi Szakosztály.)

17. Venczel József: Adatok Csíkvármegye gazdaságtörténetéhez. (Jog- és társadalomtudományi Szakosztály.)

18. Dr. Oberding József György: A Siculidium népe. (Jog- és társadalomtudományi Szakosztály.)

19. Dr. Péterffy Pál: Időjárás és betegségel. (Orvostudományi Szakosztály.)

20. Reischel Artur: Kölcsey. (Bölcsészeti, nyelv- és történettudományi Szakosztály.)

Augusztus 29-én, kedden délután 5 órakor:

21. Dr. Balogh Ernő: A Gyilkostó és sorsa. (Vetített képekkel. Természettudományi Szakosztály.)

22. Husz Ödön: A termő talaj élete. (Vetített képekkel. Természettudományi Szakosztály.)

23. Vámszer Géza: A gyimesi csángók. (Vetített képekkel. (Bölcsészeti, nyelv- és történettudományi Szakosztály.)

24. Dr. Szabó T. Attila: A népiség jelentősége és hatása a művelődésben. (Bölcsészeti, nyelv- és történettudományi Szakosztály.)

25. Dr. Gaál Alajos: Egy láthatatlan világhatárolom (mikroorganizmusok). (Orvostudományi Szakosztály.)

26. Kelemen Lajos: Gyergyó műemlékei. (Bölcsészeti, nyelv- és történettudományi Szakosztály.)

Az előadásokat a gyergyószentmiklósi ipartestület helyiségében tartják. Egy-egy előadás időtartama legfeljebb félóra. A vándorgyűlés után kirándulások lesznek. Az összegyűlékezést a kormányhatóság engedélyezte.

— A VESE-, HÓLYAG-, PROSTATA- ÉS VÉG BÉLBAJOK KEZELÉSÉBEN, reggel éghyomor egy pohár természetes „FERENC JÓZSEF” keserű viz kiadós, hig székürítést és kielégítő anyagcseré eredményez, aminek következménye azután gyakorlati jöleső megkönnyebbülés szokott lenni. Kérdezze meg orvosát.

Xantippének igaza volt

Irta: THURY ZSUZSA

A dombok mögül indult el az alkony rózsaszínű és arany rikitásban, de ahogy behúzódott a városba, amely szürke képet öltött. A kút körül ülő férfiak főgája beleolvadt a szürkeségbe, csak arcukon érződött a mennybolton terjedő szines és tarka sugarak visszfénye. A kis, kopasz, tömzsiúr ember körül helyezkedtek el és ahogy lassan állatszó hűvös enyhült a nappali hőség, úgy vált egyre szárnyalóbbá az órák óta bágyadtan csörgedező vita. A kopasz emberke, mintha láthatatlan karmesteri pálcával irányítaná az ütemet, fáradhatatlan kérdéseivel mindig más és más hangszert szólaltatott meg. Vaskos ajka körül szelmeles és érdeklődő mosoly kísérte a vitát és különösen figyelmesé vált, amikor legkedvesebb tanítványa, a magas és elegáns fiatal ember vette át a szót.

A város felől fiatal lány közeledett. Kancsót hozott, megtöltve hűsítő itallal. Szendén, de magától értetődően elhelyezkedett a mester mögött, felé nyújtotta a kancsót. A férfi ivott belőle és visszaadta a lánynak. Amikor az ifjú tanítványok elszéledtek, a magas fiatalember még vissza szólt:

— Mester, ma nálam tölti az éjszakát? Kedvem lenne még egy ideig elbeszélgetni.

— Jól van, fiam, ott leszek.

A lány maradt. Csendesen meghúzódott a széles, vidám hát árnyékában, mint minden este. A mester sokáig nem vett tudomást jelenlétéről, azután hirtelen megkérdezte:

— Nem unod magad itt közöttünk, lányom?

A lány hevesen tiltakozott. Semmiért sem adná oda ezeket az estéket, amikor a mestert hallhatja. Nincs más kívánsága az életben, mint örökké a közelében lenni. Csak éppen néha nagyon fáj a szíve. Mert az mégsincs rendben, hogy a mesternek, aki a legkiválóbb ember a világon, még rendes otthona sincs. Az éjszakát egyik vagy másik tanítványánál tölti, ahelyett, hogy a saját ágyában pihenné ki magát. Különösképpen kegyeibe fogadta a magas, elegáns fiút, aki pedig ravasz róka és otthon mindig lejegyzi magának, amit napközben a mestertől hal-

lott. A mester itt ül étlen-szomjan, magánosan a sok vitaközö fiatal között és nincs senki, aki gondját viselné. A lány szeméből kigurult egy szomorú könnyesepp és a mester nyájában megkérdezte:

— Hogy hívnak, lányom?

— Xantippe a nevem.

— Szép név. Egyszóval akarsz a feleségem lenni?

Xantippe sirt, önfelédten és boldogan a mester szórakozott gyengédséggel megsimogatta a vállát, azután elindult a nagy ház felé hajnalig tartó beszélgetésre az ifjával, aki már türelmetlenül várta.

Másnap Xantippe érte jött és elvitte az esküvőre, majd hazasiéteit, rendbe hozta a kis házat és jó vacsorát készített. Később az ablakhoz ült szép fehér ruhában és várakozott.

A mester békésen dőlt el a kútnál. Megint leszállt az alkony és egyre mélyült a vita, amely mintha a nap lebukó sugarait gyűjtene össze, ilyenkor lüszeredett a legélénkebbé. A mester szokatlanul sokat beszélt aznap és vagy kétszer várakozón tekintett az út felé. Halványan emlékezett a fiatal nőre, aki ilyenkor szokott megjelenni, kis korszában hűsítő itallal. Valami furesa neve van a lánynak. Egy ideig gondolkodott rajta, azután felemelkedett és anélkül, hogy a vita félbeszakadt volna, elindult a nagy ház felé, tanítványaitól követve. Az elegáns fiatalember szolgálja vacsorát tált, de a mester alig nyult hozzá. Félig felvő helyzetben, hallatlan jó érzéssel adta át magát a hajnalba nyuló beszélgetésnek.

Másnap sem jött a lány és harmadnap sem. A mester az éjszakákat ott töltötte, ahová éppen hívták, szórakozottan és nagy lelki békében heveredve idegen ágyakra, szeliden kölölgatta az elébe tált ételeket, napközben sétált, emlékeve és nyugodalmasan. Egyik ebéd után, amikor legszébben kanyarodott a vita abba az irányba, amelyet ő szabott meg láthatatlan pálcája lendítésével, hirtelen a homlokára csapott. Megvan! A lány Xantippének hívják. És ő néhány nappal ezelőtt feleségül vette.

Barátságosan restelkedő mosollyal nyitott a szépen öszerezendézt, tiszta kis lakásába. Az ablaknál felfedezte az összegubbaszkodott, hervadt és

kisirt szemű nőlakot a gyűrött fehér ruhában. Né hány lépést tett felé. Akkor felugrott a nő és tor arccal hadonászva, rekedten kiabált:

— Szép kis alak maga! Megérdemelné, hogy szembeöppjem. Szeretném tudni, hol csavargott három napig?

A férfi csillapítónak mondta:

— Hiszen tudod, anygalkám. A piacon voltam barátaimmal.

— A barátjaival! Ostoba fecsegők. És maga a legnagyobb fecsegő közöttük. Igazi naplopó. Azt hiszi, kell valakinek az, amit maga beszél? Hogy husz év múlva még lesz ember, aki emlékszik a maga nevére? Nem szígyeli öregember létére így tölteni az életét semmittevéssel?

Felkapta az első kezégyébe eső tárgyat, az állott, poshadt zúzó itallal telt korsót és a meglepett férfi felé hajította. Azután letépte magáról a fehér ruhát, hajába markolt, a földre vetette magát, ök-lével csapkodta a radlót és magánkívül ordított.

— Hogy az ilyen minek nősi! Mért nem hagyott békében, minek járt utánam, mit akart tőlem!

— En, tőled? — hűledezett a férfi.

Az asszony felugrott és hadonászva állt az ura elé.

— Ne kérdezzen, hanem feleljen arra, amit én kérdezek. Azt hiszi, a piacon van? Többé meg ne lássam, hogy ott lebzsel, értette?

— Igen — mondta megadón a mester. Az asszony kiharozta a konyhába és bevágta maga után az ajtót. Akkor a férfi felállt és sietve elindult a piac irányába. Tógáját összefogva, tömzsi lábával szinte szaladt. A dombok felől friss levegőáradat jellezte a közeledő alkonyatot. Kissé liheget, amikor megérkezett a kúthoz.

— Hol volt mester? — kérdezte kissé szemrehányóan a magas, elegáns fiatalember.

— Dolgom volt, fiam. Valamit el kellett intéznem egy nővel. Hogy is hívják? Mindig elfelejttem a nevét. No, mindegy.

És szórakozott mosollyal, békésen lehevart a kópárkányra.

Agyedszázados évforduló...

Szombattól - csütörtökig

Ami az osztrák hadüzenettől Berlin utolsó békenapjáig lefolyt.

A világháborút megelőző félesztendő diplomáciai kalandjai. Niki... Villi... táviratok, amelyet a véráradat követett

A szerencsétlen 1914-es év egykedvűen, sőt kezdetben kezdődött el. Németországnak a lég-
ban volt a bizalma, a kormányozható lég-
v volt a jelszó. A német hadügyminisztérium-
léghajó osztálya volt és ennek főnöke,
nagy őrnagy néhány évvel ezelőtt azzal utasi-
el a Wright testvérek repülőgépipéztési
t, hogy ezt mondta:

Ha akrobata mutatványokat akarok lát-
megyek a cirkuszka és 10 tallért befize-

A léghajó, az más! Néhány évvel azelőtt
os császár ugyan úgy beszélt Zeppelinről,
a bodeni tó melletti bolond grófról, de
ben már mint a XX. század legnagyobb
erét üdvözölték. Hogy a franciák irigységét
bántsák, a Zeppelint az elzászi határon felbo-
tatták. Egy ravasz délkeleti szél a léghajót
állásra kényszerítette, mégpedig a határon
Luneville francia városkában. A franciák
vokálásnak vették a határmenti kísérlete-
és nem akarták a Zeppelint kiadni. Szét
tett szedni és csak darabokban kerülhetett
za Németországba, ahol valóságos gyászt
zott ez a balszerencse. Amellett feltételezték,
oy a franciák a léghajó szerkezetét apróléko-
kitanulmányozták.

Ez 1914. tavaszán történt. A kritikus esz-
dő első feszültsége.

LET HADÜGYMINISZEER CSATAJA — UJSÁCIKKEKBEN.

Néhány héttel később a pétervári Birshevi-
Wjedomosti című újságban cikk jelent meg
al a címmel: Oroszország készül áll! Erről a
kről Moszkovsky Walter, a Telegraph Union
bitója a következőket írja:

— Az orosz lap, amely a cári hadügymi-
tériumhoz igen közel állott, 1914. márciu-
ban több ezer szavas táviratot kapott Péter-
ről, amely a lapban legközelebb megjelenő
ket tartalmazta azzal a megjegyzéssel, hogy
Szuchomlinov orosz hadügyminiszter tollából
l. A Birsheviya Wjedomosti lapnak berlini
úósítója voltam és a cikket a lap szerkesztő-
e Popper azért küldte meg, hogy arra előzete-
előkészítsem a német hadügyi köröket. Arra
t, hogy a cikk élességének letompítása vé-
t kérjek ellennyilatkozatot a birodalmi kan-
sártól és a hadügyminisztertől. Részletekben
otam a táviratot és a befezőző részt este 11
kor vettem kézhez. Bethmann-Hollweg biro-
almi kancellárt nem lehetett találni, mert fi-
vírt birtokán volt és ott éjjel nem működött a
efon. Ma furcsán hangzik, de például a ber-
bi birodalmi kancellária épületében csak egyet-
s, falon csingó telefon volt, amely a lépeső-
zaban volt elhelyezve. Ha a telefonon diszkrét
szélgetés folyt, akkor a portás elzarta a lép-
házat. A hadügyminiszterhez, Falkenhavhoz
dultam, aki a távirat vétele után álmából za-
rta fel a kancellár kabinetfőnökét, Wahn-
saffet. A Leipziger-strassei hadügyminiszte-
rumban rövidesen elkészült a válasz az orosz
dügyminiszter cikkére, amely arról szolt,
gy az orosz hadsereg, a cár által adott jelle-
gig seper mindenem, ami utjában áll.

A két hadügyminiszter cikk-háborúskodása
hat ugyancsak 1914. márciusában megterem-
tte a német-orosz feszültséget.

EGY GYORS KÉRDÉS ÉS EGY HATÁRO- ZOTT VÁLASZ.

Pünkösöd jött. A tanusi fürdőn öt világrész
ökölö betegét jöttek össze üdülésre. Moltke,
émet vezérkari főnök a közeli Hamburgban
yarralt és Albert belga király villásreggelire
ivta meg. Kedélyesen elcsevegtek.

— Az európai helyzet egyre feszültebb,
élesség — mondta Moltke, aki nagynevű nagy-
átyjától örökölte a hallgatás művészetét is —
belgium nem maradhat semleges, ha háborúra
erül a sor és mi biztos elvárjuk, hogy a bátor
elga hadsereg Felsővéd vezetése alatt velünk
art, mint régi fegyvertárs, mint Waterloonál.

Moltke naiv kísérlete, hogy a királytól nyi-
atkozatot vegyen, ellenkező eredményt ért el.

Albert király éles szemüvege mögül a szemek
haragot löveltek és világos, egyértelmű választ
adott:

— A belga csapatok az ellen fognak fordul-
ni, aki megkísérli királyságom határát fegyve-
resen átlépni. Waterloo? Ön elfelejti, hogy a
mi fegyvertársunk ott Wellington volt.

Vajjon megértette-e Moltke ezt a választ?
Ő és a birodalmi kancellár, valamint Németor-
szág vezető férfiai úgy hitték, hogy a biroda-
lom Franciaország és Oroszország közötti vi-
szályaiban Anglia semleges marad. Csak a ha-
ditengerészet emberei nyugtalanokdaktak...

ÖRÜLT VÁGTÁBAN, ZUHOGÓ ESŐBEN.

Ragyogó vasárnap jött és Hamburg-Horn-
ban, a német Derbyt futtatták. Kiel közelében
a föld uralkodóinak jachtjai horgonyoztak,
majd részt vettek a kiel regattán, mint a cár
vendégei. Longschampsban Poincaré elnök á la
Daumont, négyes fogaton megy a löversenyter-
re és üdvözlők a Jockey-klub előkelőségei.

Ferenc József a schönbrunni parkban dél-
utáni sétára indult. Hirtelen három lövés meny-
dörgése zug és villámlása cikáz át Európa de-
rült, vasárnapi egén. A lövéseket a Balkán
egyik zugában adták le. Lonchampsban Poinca-
re elnök sietve négyesfogatába ül és visszatér
az Elyséebe. Kielben és Hamburgban megsza-
kítják a regattaversenyt. Schönbrunnban egy
őreg ember a gyóntatószékben térdel és nem
megy el Katalin délutáni kávéjára. Mi történt?
A dunai monarchia örökösét, estei Ferenc Fer-
dinándot és Hohenberg Zsófia hercegnőt dél-
szláv összeesküvők lelőtték. Micsoda ironiája ez
a sorsnak! Ferenc Ferdinánd, a szlávok legna-
gyobb barátja szláv fanatikusok áldozatává lett.
Lesz-e háború? Örültségek! Legfeljebb balkánhá-
ború, a harmadik balkánháború. Hiszen minden
olyan jól megy, mindenki keres, alapjában a
munkások is elégedettek. Ki rontja meg ezt a
nagyyszerű üzletet? Vilmos császár visszatért
Berlinbe. Fel van háborodva, hogy egy hereceget
lelőttek. Ez majd fölkelti az uralkodók szolida-

Poincaré Miklós cárhoz megy

Vilmos császár a szokásos észak-tengeri ut-
ra megy. Most már csak azért is, hogy megmu-
tassa, milyen neveltséges dolog háborúra gondol-
ni. Ha a német császár és kormányzatának nem
egészen fiatal urai a norvég fjordokon, a Ho-
henzollern gőzös fedélzetén reggelként csuk-
ló gyakorlatokat végeznek, akkor a háboru ve-
szélye már elmúlt és a láthatár már kitisztult.
Európa luxusfürdői, Ostende, Scheweningen,
Interlaken, Karlsbad, Marienbad, Aix-les-Bains,
Evain, megletenek azokkal a tizezrekkel, akiknek
pénzüik és idejük van és az örök békéről álmo-
dozhatnak. Csak a diplomácia gépezete forog.
Csak a berlini Königsplatzon, a vezérkar vörös
épületében még éjjel sem hunylik ki a fények.

Jelentések jönnek az orosz határról. Azok a né-
met mozdonyvezetők, akik az orosz határváro-
sokig viszik a vonatokat, mesélik, hogy a ha-
tárvárosok tele vannak katonasággal. A vezér-
karoknál az urak fejüket csóválják. Mit akar
Ausztria? Szerbiába bevonulni? Ez biztos vi-
lágháború. Azt hiszik a Ballhausplatzon, hogy
Oroszország közömbösen nézi végig Szerbia
megsemmisítését? És Franciaország? A francia
köztársaság elnöke utra kél. Nem nyári üdülő-
helyére megy, hanem cirkálóktól és torpedózu-
zóktól kísérve, egy búzke pánclósan Pétervár-
hoz közeledik, a cár látogatására.

Semmi nyugtalanság... Ez a látogatás
már régen esedékes és éppen megnyugtató az,
hogy megtörténik. Amíg Bécsben a megtorlason
gondolkoznak, Péterváron különös szimfónia
hallatszik fel. A Marsellaise hangja összevegyül
a cári himnusz, a Boje Czarszki zenéjével.

HAJÓK, HA KÖDBEN TALÁLKOZNAK.

A német császár még mindig térdgyakorla-
tokat végez a Hohenzollern gőzös fedélzetén és

HAMBURG-AMERIKA LINIE

Tengerentuli utazások
gyorsan, kényelmesen és olcsón a
Hamburg-Amerika Linie
modern hajóival
ÉSZAKAMERIKA (Kanada)
KÖZÉPAMERIKA
DÉLAMERIKA (Chile, Peru)
AUSZTRÁLIA, KELET-ÁZSIA
összes fontos kikötőibe

Tanulmányi és üdülési utazások
a tengeren egész éven át

Afrika-utazások
A Német-Afrika járatokkal
Felvilágosítások, prospektusok díjmentesen
kaphatók a

Hamburg-Amerika Linie
S. A. R.

TEMESVÁR, I. Merci-ucca 1. szám
Telefon: 36-66.

ritását. A cár, akinek életét annyiszor veszélyez-
tették, az első lesz abban, hogy a bűnösök meg-
büntetését követelje!

Vilmos császár bejelenti, hogy részt akar
venni a temetésen. Teljes díszben, ragyogó uni-
formisban. Siegfried gyászindulójának ütemére
akar a koporsó után lépkedni és a Niebelung-
hűség bizonyítékát adni. De Bécsben mással tö-
rődnek. Az udvar mélységesen gyűlölte a főher-
ceget és annak feleségét, a cseh asszonyt. Érez-
zék, legalább is halálukban azt a megaláztatást,
amelyet az életben senki sem mert kimutatni.
Az öreg Ferenc József a kapucinusok kriptájá-
ban imádkozott, míg a halottakat birtokukra
vitték. Örült vágtában, zuhogó esőben viszi a
gyászkocsi a trónörökös és feleségét utolsó ut-
jára. Csak kevesen kísérik. Montenuovo főud-
varmester, — aki maga is Napoleon feleségének
mesailanceából származott, gondosan ügyel ar-
ra, hogy a morganatikus feleség holtteste ne ke-
rüljön a kapucinusok főhercegei közé.

hallgatja a régi és új hadnagyvicceket. Minden-
nap kurír jön a külügyminisztériumból és míg a
jelentést a császár olvassa, folyton jelzőket mor-
mol:

— Számár... Ostoba... Mi jut eszébe?

De hallani sulyosabb kifejezéseket is, mint:
Schwein... Verbercher..., de ezek már a kül-
földi diplomatakra, esetleg külföldi uralkodókra
vonatkoznak. Amikor az osztrák ultimátum hí-
rét veszi, visszatér Berlinbe. És amikor a Ho-
henzollern gőzös a ködben a német partokhoz
közeledik, egy hajóraj árnya siklik el a tengeren,
lassan, méltóságteljesen: a francia köztársaság
elnöke hazatér Pétervárról.

Szombaton a Monarchia hadat üzen Szer-
biának. Csütörtökig villámgyorsan peregnék az
események. Németország csak Oroszország ellen
akar mozdosítani, de a vezérkar a császár tudó-
mására adja, hogy Franciaország már mozgó-
sított. II. Vilmos táviratokat küld szét, amely-
ben az uralkodókat a barátságra emlékezteti.
Becézőnéven szólítják egymást: Niki... Vili...
ezzel a megszólítással kezdődnek a táviratok.
Eredmény azonban alig mutatkozik. Közben
Berlinben a tömeg tüntet a francia és angol
követéségek előtt. Izgalom vesz erőt a népen, hi-
rek keringenek: Weselben francia tiszték van-
nak... Münchenre repülőgépről bombát dob-
tak... Száz arannyal telt orosz autó kelt át a
határon! Mindenki a megváltó döntést várja.
És csütörtök este van... Az öreg berlini császár
palota erkélyaitól megvívlnak, a császár és
császárné az erkélyre lép. Mindenki tudja, hogy
az uralkodópár miért jelenik meg a nép előtt. Ez
a döntés, Ez a háború.

Berlin utolsó békenapja véget ért.

Vitamin és ingyenvacsora

Mr. Camel mestersége. — Így kell eladni edényt — Három és félmilliárd a személen — Az eladók királya tudományos előadást tart és nem téved

Hewlett (Long Island), Newyork állam (július vége). A Hewlett negyven percere van Newyorktól. Kis falu, néhány ház és két perces séta után már a szomszéd faluban járok. Parkos út, házak, házak és parkos út: ez Newyork környéke. Ha egy kicsit elgondolkozom séta közben, észre sem veszem, már átértem Nagy-Newyork határára.

Ez a kis falu néhány mérföldnyire a nagy felhőkarcoló-hőszekélytől, már egész más világ. Egyszerűbbek és vidámabbak az emberek és a nagy olvasztókemence helyett itt minden család külön kis társadalom a csinos kis villák belsejében. Nincs kerítés a kertek körül és éjszaka nem zárják be kulccsal a csinos kaput. Tolvajtól, rossz embertől nem félek. Amikor behurcoltam, tárva-nyitva állt a ház ajtaja és a házigazda csak másfél óra mulva telefonált, hogy mindent a helyén találtam-e.

Alig csomagoltuk ki a bőröndjeinket, már jelentkezett: a „laundry man” a piszkos fehérneműért, a „dairy man” — tejesember — akit városbeli kollégája már értesített a jövetelünkről; aztán a konkurrens tejesember, aki „sokkal tejfölösebb tejet” kínál; a fűtőember, aki a kályhát tartja rendben a kertész, aki magyar, egy tizenkétéves kisfiú, aki „saját farmjukon termelt zöldségféléket” ajánlott. És így ment ez napról-napra; minden órára esett valami új ajánlat a legendás amerikai „salesman” paradijsomban: vidéki villaházak birodalmában. Amerika „felvett” a legkitűnőbb vásárlóréteg, a vidéki tulajdonosok, „listájára”.

De a „salesman”-ek királyával csak a harmadik héten találkoztam.

JELENTKEZIK A „SALESMAN”-EK KIRÁLYA

Kis koromfekete fiú, energikus és hőbeszédű. Bekopogtatott a konyhabejáraton és belekezdett egy hosszú mondkába filmről, rádióról, hirdetés költségekről, amiket az ő cége fizet. Az asszonyok a konyhán nem tudtak elokoskodni rajta, mit akar, beküldték hozzám. M. Camel egy szempillantás alatt végigmért az irógépet, megállapította foglalkozásomat és valószínű jövedelmeimet, aztán fölényes lendülettel rámszólt:

— Uram, Ön újságíró ember, tehát nem fogom a hirdetés és a reklám filozófiájával untatni.

Türelemesen vártam, hogy Mr. Camel tájékoztatson velem kapcsolatos szándékairól.

— Az a nagy áruház, amelynek propaganda főnöke vagyok, más eszközökkel dolgozik — folytatta néhány másodperces szünet után. — Mi meghívjuk önt és kedves családját vacsorára, amelynek elkészítéséről magunk gondoskodunk, az ön konyhájában. Semmiféle kötelezettséggel nem jár.

— És mi az én teendőm? — kérdeztem engedelmesen.

— Egyszerűen megmondja, mikor tudja elfogadni vacsorameghívásunkat. A hölgyekkel és néger mindeneslányunkkal folytatott rövid tanakodás után a csütörtöki naphoz állapodtunk meg. Mr. Camel még utasított, hogy hívjak minél több vendéget. Az asszonyok egy kicsit gyanakodtak, én azonban kitartottam. Mr. Camel mellett és így csütörtök este bevonult autóján, „asszisztensével” megszállhatatlan főbedényével és két hatalmas kosárra való élelmiszereivel a konyhánkba.

MR. CAMEL ÁTVESZI A VEZÉNYLETET.

Ettől kezdve Camel úr átvette a vezényletet a háznál.

Este nyolckor asztalhoz rendelt bennünket Mr. Camel, de előbb megkért, hogy „vessünk egy pillantást” a készülő vacsorára.

Benépesült tehát a konyha. Nyolcan voltunk, va-

Bestiális kegyetlenséggel megfojtotta a szüleit

Ismailból jelentik: Basarabiában óriási felháborodást keltett Balca Ismail bűncselekménye, aki vadállatias kegyetlenséggel meggyilkolta szüleit. A gyilkos koresmai mulatozás után tért haza és perlekedni kezdett 55 éves apjával s ennek hevében egy lüveggel fejbevágtá. Az apa védekezni akart a kezében levő vasvillával, de a fiu elhárította az ütést és fojtogatni kezdte az apját. Mindaddig szoritotta torkát, amíg élet volt benne. A gyilkos azután állati kegyetlenséggel rohant édesanyjára, akit szintén megfojtott. Másnap azután önként jelentkezett a csendőrségen, ahol bejelentette, hogy szüleit holnap találta a ház kertjében, a keresztkérdések sulya alatt azonban bevallotta, hogy ő a gyilkos.

lamennyien magyarok. Négy férfi: egy egyetemi orvostanár, egy budapesti ügyvéd, egy textilgyáros és jómagam. És négy háziasszony: a feleségeink.

— Az a vacsora, amelyre szerencsénk van önként vendégül látni, — kezdte otthonos fölényel Mr. Camel magyarázatát — nem „akármilyen” vacsora. Nem vagyok szakácsművész és a kísérőm sem az, de állítom önöknek, hogy olyan pompás ételleket fogunk kapni, amiket nem ettek.

Bocsánatkérem nézett a jelenlévő háziasszonyok kissé sértődött arcára. Aztán engesztelőleg hozzátette:

— Ne vegyék rossz néven, asszonyaim a kritikámat, de biztosíthatom önöket, hogy annak nincsen semmiféle személyes éle és hozzátéve, ezért nem önök felelősek, hanem a módszer, ahogyan manapság az étel — attól a pillanattól, hogy a jóisten megteremtette — eljut az önk asztalára. Mert mit csinálnak önök az étellel? Ugyebár főzik, sütik, párolják, áztatják, keverik és paszírozzák, sózzák, fűszerezik és ki tudná felsorolni mennyi mindenféle torturának teszik ki. Ez alatt a hosszú kínzás alatt az étellekből kifut, kifő, kiszil az ízüknek és tápanyaguknak legjava. Az amerikai háziasszony kilenc személy számára legalább öt font húst vásárol. Önöknek mindössze két és felet vettem és meglátják, elég lesz. Bátran állíthatom, hogy Amerika 9 milliárdjából, amit ez a nemzet élelmészre költ, a fele veszendőbe megy, egyszerűen a levegőbe párolog vagy a szemétkosárba vándorol.

EDÉNYT ELADNI.

Azt hiszem, most már az olvasó is megérti, mint ahogy mi megértettük, hogy Mr. Camel főbedényeket akart eladni. De amikor bizalmasan megkérdeztük, mi annak a felszerelésnek az ára, amiben mai vacsoránk készült, szigorúan leintett:

— Mi ma este, uraim és hölgyeim, nem beszélünk arról, mert a Brickwood cég törvényei szerint mi a vendéklátást nem használhatjuk fel üzletelésre. Ha sikerül önöket meggyőzőm, *kísérőm és barátom néhány napon belül fel fogja önöket keresni* és szívesen áll a rendelkezésükre a részletek dolgában.

Mialatt Camel dr. az ételleket tányérunkra rakta, folytatta tudományos fejtegetéseit is:

— Az a vacsora, amit most önök élvezni fognak egyetlen csepp víz, egyetlen fűszer nélkül készült. Ez a minden szakácsművészi törvényt meghazudtoló tény csak úgy lehetséges, hogy valamennyi nyersanyagot olyan folyamatnak vetjük alá, amely kihozza belőle legkiválóbb tulajdonságait anélkül, hogy annak bármily kis részét is megsemmisítene. Azok az edények, amelyeket itt láttak, tizennyolcevi mérnöktervező munka gyümölcsei. Minden porciájukban tudományos elveken épülnek. Először is légmentesen zárnak és ez lehetővé teszi, hogy az étel, amelyet belezárunk, hihetetlen rövid idő alatt megfőjön, hogy úgy mondjam, a saját zsírjában, saját levében. Ime az első fogás: roast-beef kórtészekkel. A hús kizárólag saját levében párolódott és kóstolják meg, milyen remek. Mindössze két hagymát tetünk hozzá, hogy a hús levét megzsepsítsük. Ez leg-ravaszbabul mosolygó vendégeink is csodálkoztak alapították meg, hogy a hús valóban kitűnő. A kórtészekkel ugyanígy jártunk: a zöldborsó, a sárgarépa, a hantolatlan rizs, sőt még a „saját levében” párolt káposzta is mind több lelkes elismerést váltott ki. Mr. Camel ragyogott. Megmagyarázta, hogy a sültkrumplinak bátran megehetjük a héját, mert abban van az „igazi ereje”, hogy a sárgarépa sohasem lehetne ilyen édesen ízletes, ha vízben főzte volna, vagy pláne rántással főzélnek.

Valaki megkérdezte, hogy a rizs is víz nélkül készült-e? Mr. Camel kissé lenézően válaszolt: a rizs köztudomás szerint szárított termékünk lévén, senki sem várhatja tőle, hogy saját levében megfőjön! Azonban ennek a rizsnek már érénye van. Ha önk rizst főznek, úgyebár azt állandóan kevergetik, hogy oda ne égjen? Én egyetlenegyszer sem nyúltam hozzá. Mit szólnak ehhez? Tudják miért? Mert ebben az edényben nem éghet oda étel. Egyszerűen képtelen arra, hogy odaégni. Mert ez az edény úgy van konstruálva, hogy az egész rizstömeg egyenletes meleget kap és az alja nem éghet oda. A másik szenzáció: az a két félkör alakú fazék. Egyetlen lángon melegszik a kettő és még a tetejébe tesztek egy harmadikat. Tehát két gázlángot takarított meg.

Ime a torta. Tortaporból és vízből készült, nyílt lángon, nem sütőben 18 perc alatt. Ime a víz n'kül párolt őszibarack. Erzik, micsoda zamataja van? És ime a kávé, amelyhez pontosan feleannyi kávét használtam, mint általában szokás. Mégis erősebb, mint az általánosan ismert amerikai kávélötty, koffeintartalma minimális és ártalmatlan...

Kalapácesmalmok

nagy teljesítőképességgel, 4 típusban, kis megmunkálásban!

Borprések minden nagyságban, hidraulikus és kéziprésfejjel

Szőlőmalmok szemelőkészülékkel vagy anélkül

Illusztrált katalógus ingyen és bérmentve

Alfa-Laval és Perfe szeparátorok

Tejüzemi gépek és hűtőberendezések Raktár és tanácsadás:

INGRICO s. i.

TEMESVÁR, IV., I. Bratianu-ucca 37. s. Telefon 31—57.

A nagy-szebeni **AND. RIEGER R. T.** cég gyártásának képviselője

TOMBOLO SIKER.

Mr. Camelnak tomboló sikere volt. Az étel, lóban izletesek voltak és egymásután némultak kezdetben fel-felhangzó csipős és kritikus megjegyzések.

Orvosprofesszor lakótársunk ötpercenként merőben böffent. Mr. Camel tudományos fejtegetése minden porcikájukban megállták helyüket, egyetlen, hogy mint ez Amerikában szokás, előadói kiképzésben részesült, amely a legalap tudományos készültségű szakemberek vezetése áll. És az edények — ebben mindnyájan megittunk — kitűnőek.

Mikor M. Camel befejezte ötnegyedórás szerű tudományos előadását a táplálkozás titkai és a helytelen táplálkozás rettenetes veszedelméről nem kimélve a háziasszonyokat, a konzervgyártás modern civilizációját és esztelen pazarlásainak jelentette, hogy az egész edénykészlet aljába ingyen lehet a miénk, mert néhány hónap alatt takarítjuk gázból, élelmiszerekben és táperőben az elmaradt orvosi költségekről nem is szólva a néhány dollárt, amibe kerül. Rendkívül leszűrt áron, mindössze is negyvenhét dollár ötvenéért kaphatjuk — igen előnyös részletfizetésre — készletet, amely rendes körülmények között 8 lár 99 centbe kerül...

Csaknem hangos éljenzésben törtünk ki a lelki ajánlaton.

A kiváló előadóművész csak egyben szán el magát. Valamennyien bútorozott lakásban la ahol a konyhafelszerelést az utolsó sórtartóig zigadzáink szállítják.

És így egyikünk sem vásárolt az este főző *Aigner László*

A kisodai katolikus egyházközség új nagytanácsa

A kisodai római katolikus egyházközség választotta meg új nagytanácsát. A választás ményé a következők: Ambrust Mátyas, Balog István, Beeskey Dezső, Bugyi József, Csillag Róbert, Urényi Ádám, Farkas György, Fekete Imre, Földi Vilmos, Kiss István, Kiss József, Kovács Dezső, Vác Illés, Kocsis Péter, Kremper Géza, Lakatos József, Lelovics István, Lőcsy Sándor, Molnár Nagy János, Újváry Imre, Szabó János, Tóth Mátyas, Varga János, ifjú Zsizsik József, Berta, Baumchen József, Belroth Frigyes, Bled Bauer Ferenc, Heinrich Alajos, Hummel Lipó, bács Emánuel, Kleininger Miklós, Kornet István, Ludwig Gusztáv, Macsek Pál, Madusch Ferenc, Mautsch József, Müller Ferenc, Müller Miklós, József, Pribislavsky Gusztáv, Roch György, Károly, Schneider József, Schweitzer Gyula, Ferenc András, Sottler Károly és Kaschak András új nagytanács eskütétele szeptemberben a püspök jóváhagyása után történt meg.

KÖZGAZDASÁG

A Föld legszegényebb parasztjai Japánban élnek

Ország, amely területének csak hatodrészt művelhetik. Eladósodott törpebirtokosok, akik 3—400 négyszögölnek megfelelő területen gazdálkodnak

A kínai—japán háború és általában a japán terjedési politika mögött kétségbeesítő rémségként hang a japán agrárkérdés. Japánban több mint 28 millió földműves él és ez az országnak 16 százalékában kultivált területéből akar megélni. Japán területének 84 százalékát művelhetetlen hegyek, sziklás vidékek fedik. Hogy mennyire kedvezőtlenebb a helyzet, mint Olaszországban azt tudjuk: az Appennin hegyláncal borított Olaszország területének 41 százaléka művelhető.

Az aránylag kis területen a japán földműves, és szóját termel, de a földnek csak bérloje. A termés a föld jövedelmének 50—60 százalékát teszi ki és évek óta súlyos gondot ad Japán kormánának a földművelő osztály eladósodása. Már 1932-ben 4 milliárd yent tett ki a kisbirtokosok tartozása. Akkor konverzióhoz hasonló tehermentesítést hajtottak végre, amely olyan szűkebbé volt, hogy csak a milliárdval csökkentette az összadósságokat. Természetesen, hogy az elmaradt bérért a japán földműves a föld tulajdonosának tíz százalékos kamatot fizet. Ma pedig 6 milliárdra emelkedett az agrártartozás

végösszege és a japán kisbirtokosokon csak az infláció segíthet.

Szerencsére az ottani termelés nem igényel nagyobb beruházást. A japán földműves egyedüli gazdasági gépe: a faeke, amellyel ősei dolgoztak. Míg az ország ipara rohamosan fejlődött, addig a mikádó földjén a világ legszegényebb társadalmi osztályává süllyesztették a japán parasztok rétegét. Egy 5—6 tagú család 5 tani területű birtokon gazdálkodik, ami egy kis holdnak felel meg. A megművelt föld 36.6 százaléka kisebb, mint 5 tani, 33.4 százaléka nagyobb, de nem éri el a 10 tani, tehát a két kis hold nagyságát. Szóval az ország területének 70 százalékán a szó szoros értelmében vett törpegazdálkodás folyik és „nagy birtok”, csak 1.4 százaléka van a parasztok kezében érve ezalatt a 10 holdat meghaladó birtokokat. Mint említettük a nyomoruságosan élő törpebirtokosok is jövedelmének legalább felét bérként fizeti a föltulajdonosnak. Így tehát a japán gazdálkodó helyzete semmivel sem rózsásabb, mint az ottani gyári munkásé.

SCALA

Vasárnap délelőtt 11 órakor nagy matiné-előadás. Kettős műsor, 20 leies helyárrakkal!

EMIL JANNINGS-val

A zsarnok

ATTILA HORBIGER-rel

A cirkusz csillaga

Elárverezik a nagyvárosi kereskedelmi csarnok épületét

Szeptemberben bezárják a kereskedelmi liceumot.

Mint ismeretes, minisztertanácsi naplóval felszaltatták a nagyvárosi Kereskedelmi Csarnokot. A törvényszék háromtagú likvidáló bizottságot nevezett ki. A bizottság a hitelezők kielégítése végett kénytelen árveréshez folyamodni. Nemcsak a berendezést, de esetleg az ingatlan egy részét is el kell, hogy árverezze. A Csarnoknak ugyanis másfélmillió bankadóssága van és az esedékes részleteket másként fizetni nem tudják. A Csarnok volt tagjai körülbelül 350 ezer lejnyi tagdíjhátralékban vannak és ennek behajtása végett körülbelül 200 próbapert tettek folyamatba, de eddig egyetlen esetben sem ítélte meg a bíróság a hátralékos tagdíjakat.

Az iskola, a társulati kereskedelmi liceum szeptemberben nem nyitja meg kapuit. Szeptemberben fizették a tanárokat, szeptemberben azonban valamennyit nyugdíjazni fogják.

— A JULIUSI INDEX-SZÁM 40.02 (májusban 40.17, áprilisban 39.97, márciusban pedig 39.96). A ruházati cikkek koeficiense 45.05, élelmiszereké 36.82, egyéb cikkeké 38.26 az 1916. augusztus 1. áradkal szemben. A megélhetés tehát ezen időponttól eltelt 23 év alatt negyven-szeresen drágult.

— A bevásárolt áru a vasúti állomáson átvehető. A CFR új üzletágot létesített. A jövőben azok, akik a városba jönnek bevásárolni, nem kénytelenek csomagjaikat magukkal cipelni, hanem azokat az állomáson átvehetik. A kereskedőknél szelvények lesznek, amelyeket átadnak a vásárlóknak. A csomagot a kereskedő az állomásra küldi és ott a szelvény felmutatása ellenében kikapják azt az elutazás előtt. A fővárosban kívül a nagyobb városokban vezet be a CFR ezt az üzletágot, így Temesvárott, Aradon, Lugoson, Oravicán és Aninán is.

— 3000 jelölt 575 pénzügyi ellenőri állásra. A bucarestii Kereskedelmi Akadémián szombaton kezdte meg a pénzügyi ellenőrök vizsgáját. Bár a jelölteket előzetesen megrostálták, mégis 575 állásra 3000 pályázat van. A vizsgákon C. Procopiu pénzügyminiszteri vezértitkár elnököl.

— Román-palesztinai kereskedelmi kamara. Bucurestiből jelentik: A nemzetgazdasági minisztérium jóváhagyta a román-palesztinai kereskedelmi kamara alapszabályait.

— Módosítják a kereskedők segélyintézetének törvényét. Bujoiu nemzetgazdasági miniszter tanulmányozza a kereskedők segélyintézetéről szóló törvény módosítását abból a szempontból, hogy az intézet hatékony alapja legyen a kereskedők megsegítésére. A beérkezett jelentések szerint a kereskedők, sőt a kereskedelmi kamarák egy csoportja az intézet felállítását és működési módját nehézkesnek tartja és a felhozott észrevételek alapján készülnek a törvény módosítására.

Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet közleménye

Háziállataink elősdi káros rovarairól

Julius és augusztus hóra esik az az idő, amidőn háziállataink alatt leírt káros rovar feleségei, a jövő évi generációk biztosítására lerakják a tojásaikat. Egy körültekintő gondos gazdának sok egyéb dolgai mellett arról sem szabad megfeledkeznie, hogy házi állatait e kellemetlen férgektől megóvjá. Bár jelentéktelennek látszanak e férgek kártételei, de ha sikerült őket távol tartani háziállatainktól, jobb erősen lesznek a gazda igás állatai. Több tejet adnak és jobban tehenek. Jobban fejlődnek növendék állatai. Több tojást tojnak a gazdaasszony tyukjai.

MARHABAGOC. (Bögöly légy). A nyár e két hónapjában szokta szarvasmarháinkat felkeresni, hogy tojásait azok szőrére lerakja, ahonnan az apró léca kiképzése után vagy maga vándorol az állat szája körébe, vagy a bőrére húzóva azt csiklandozza azért, hogy az állat nyalja és így kerül az állat szájába az állat testébe. Vannak évek, hogy ezen nem kívánatos férgékből sok százan kellemetlenkednek az állat testének különböző részeiben egy éven át, amíg bebábozása az állat hábőre alá jutva azt kóborgatók. A bőr alatt mogorósní nagyszámú gumókat képeznek, átvedlenek és mint kész bagóc légy júniusban a bőr alól kímáznak, hogy újra folytassák káros életüket. A legyek színe szürkés fekete, vöröses lábakkal.

LÓBAGOC. Ez nem egyéb, mint a ló gyomor-falán élő rozsféreg kifejlődött, átvedlett ivadéka. A légy színe rozsdás-barna, széles rövid szárnyakkal. Ez a rozsvész rovar a tojásait a ló sörényére, nyakára, vagy olyan helyekre rakja, ahonnan az ivadéka könnyű szerrel az állat szájába kerülhet. A kikelt léca vagy maga vándorol a szájhoz, vagy pedig a ló bórét csiklandozva magát lenyalatja. Így a gyomorba kerülve, annak a falát némely évben ezerszámra ellepi és tíz hónapon át kinnözik, gyötrik az állatot. Május-júniusban kifejlődve a végbélben át a szabadba kerülnek, átvedlenek és július-augusztus hónapban megjelennek mint lóbagocs legyek.

A bagocok ellen úgy védekezhet a gazda, ha a szarvasmarhát, loyait e két hónapban naponta lefárlja gyenge kreolin szírával. A kreolin szaga a tojásait lerakó bagocsegyeket távol tartja az állattól. Fejős teheneknél a tőgyet kerüljük a bekenésztől, mert a szagot a tej átveszi.

JUHAGOC. Előbb leírt két bagocs fajnál kisebb, fűrge repülő légy, ezüstösen csillogó szürkés színű. Tojásait, sokszor a már kész eleven apró állat, a nap meleg napsütéses szakában a juh orrlukába löveli, ahonnan az állat a juhfejüregébe másznak és ott kilenc hónapot töltve kinnözik az állatot. Az így megtámadott állat orrváladéka foly-

ton folyik, az állat tüszköl és igen leromlik. Ellenük úgy védekezhet a gazda, hogy e két hónapban a nap hűvösebb szakában legeltesse, napközben a juhokat hűvösen tartva, engedje összebujni, hogy így ők is védekezessenek a bagocok ellen.

TYUK POLOSKA. (Ovantage). Igen szivós természetű elősdi, hideget, meleget, éhezget jól tűrő féreg, mely éjjel háborgatja a baromfiakat, de fiatal generációjával nappal is az állat szárnya alatt, a nyak tollak között, a bőrére furakodott fejével az állat vérét. Ellenük való védekezés, nagy tisztaság, az ől gyakori kímézelése kreolinos mésszel. Az állat bóréről sós zsírral való bedörzsöléssel lehet eltávolítani. Nagy tisztaság, gyakori meszelés távol tartja még a nagy és kis baromfitűt és a toll férgeseket is az udvartól.

A beruházási kötvények huzása

Az 1934. évi kibocsátása 4 és fél százalékos beruházási kölcsön kötvényéből 1939. december 1. hatállyal sorsolást tartottak. Ez alkalommal 3 millió nyeremmel sorsolták ki a 3.269.634 számú, 1 millió nyeremmel az 1.256.457 és 3.632.219 számú, 500 ezer lei nyeremmel az 1.447.123, 2.822.670 és 2.862.371 számú, 250 ezer lei nyeremmel a 28.345, 1.574.252, 3.392.258, 3.397.142 számú kötvényeket. Kisorsolták még 100 ezer lei nyeremmel a következő számokat: 151.297, 514.671, 522.003, 872.711, 981.348, 1.020.797, 1.232.662, 1.256.450, 1.256.458, 1 millió 267.862, 1.306.021, 1.394.681, 1.440.579, 1.461.303, 1.650.978, 1.659.875, 1.766.448, 1 millió 876.768, 2.137.388, 2.155.950, 2.155.954, 2.258.752, 2.533.756, 2.616.244, 2.616.260, 2 millió 723.090, 2.725.752, 2.768.005, 3.127.740, 3 millió 185.579, 3.221.185, 3.264.737, 3.449.547, 3 millió 464.315, 3.482.881, 3.634.903, 3.690.104 és 825.953.

Árfolyamok

SZOMBAT, AUGUSZTUS 5.

Hivatalos árfolyamok. (Az első szám a vételt, a másik az eladást jelenti). Holland forint 75 35—76.52, belgas 24.01—24.36, angol font 662.40—672.75, olasz lira 7.172—7.172, francia frank 3 72—3.85, svájci frank 31.88—32.36 Ezekben az árakban a devizafelár is befnfoglaltatik. Dinár 2.898—3.05, penzö 26.50—27, német márka 40.50—41.52.

— GABONAÁRAK. A bászági piacon megindult az üzlet az ujbúzában. A többi gabonanemű iránt a kereslet lanya. A piaci árak a következők: új búza hetvenöt kilós 420, tengeri 415, korpa 350, új zab 440, takarmányárpa 340, tavaszi árpa 370—380, muharmag 400, tökmag 900, káposzta repce 350, lencse 600—700 lei százkilónként.

SPORTSEMÉNYEK

Várday „vallomása“

A sajtónak adott nyilatkozatában elismerte a terhére rótt vádat, szüleihez írt levelében tagadja

Várdaynak, a Mures kapusának vesztegetési ügye egyre nagyobb hullámokat ver. Egyes hírek szerint Várdayt a rendőrség letartóztatta, más hírek szerint eltűnt marosvásárhelyi lakásáról. Az egyik Marosvásárhelyen megjelenő lapnak Várday nyilatkozatot adott, amelyben elmondotta, hogy nem volt letartóztatásban, nem tűnt el hazulról és az sem felel meg a valóságnak, hogy a galatii mérkőzés előtt szappaninjekciót fecskendeztek volna a testébe. A lapnak adott nyilatkozatában beismerő vallomást tett, elmondotta, hogy Galatiba megérkezését után Farkas István nevű volt MSE játékos, aki jelenleg a Gloria-CFR együttesében szerepel, felkereste és 40 ezer leit ajánlott fel neki arra az esetre, ha a mérkőzésen „lefekszük”. Várdayt saját vallomása szerint megszédítette a nagy összeg éppen ezért, amikor Makkai intéző is megjelent nála, hajlandónak mutatkozott arra,

Anyagiak hiányában nem valósulhat meg az AMTE és Gloria fuziója

Arad két divíziós csapata között több napja tárgyalások folynak, amelyeknek célja, hogy létrehozzák az Arad FC-t. Ez a munkáscsapat és a Gloria játékosaiból összeállított csapat képviselné Aradváros labdarugósportját a nemzeti bajnokság A. osztályában. Az eddigi tárgyalások nem vezettek eredményre, mert olyan előre nem látott akadályok merültek fel, amelyek szinte legyőzhetetlenek. Ilyen akadály például a pénzhány, mert a szükséges anyagi alap nélkül szó sem lehet arról, hogy a fuzió létrejöhessen és a csapatot indítsák a három hét múlva meginduló bajnoki mérkőzéseken. Jelentős összegeket kellene előteremtteni, amelyekkel biztosíthatnák az új alakulat zavartalan működését. Ezt az összeget azonban javon nehéz lesz összehozni, éppen ezért valószínűleg úgy az AMTE, mint a Gloria is külön-külön indulnak az őszi bajnoki küzdelmekben.

Németország csapata nyerte a Horthy-kupát

A Horthy vízipóló kupamérkőzések keretében pénteken befejeződtek a küzdelmek. A német csapat elkeseredett küzdelemben 4:3 arányban legyőzte a belgákat és ezzel egy évig védi a serleget, Magyarország együttese pedig 3:0 arányban győzött a franciák ellen és egy pont hátránnyal a második helyre került. A Horthy-kupa állása a következő:

1. Németország	5	4	1	—	19:13	6
2. Magyarország	5	4	—	1	16:8	8
3. Olaszország	5	1	2	2	18:14	6
4. Belgium	5	1	2	2	16:17	4
5. Hollandia	5	1	—	4	14:19	2
6. Franciaország	5	—	1	4	6:18	1

Sporthírek mindenfelől

Egy csoportban honyolítják le a B) osztály bajnokságát? A labdarugósövetség augusztus 8-iki gyűlésén foglalkoznak a B) osztály rendszerének megváltoztatásával is. Felmerült a terv, hogy egy csoportot állítsanak fel, amelyben összesen tizenhat csapat venne részt, a mostani négy csoport helyett, amelyekben külön-külön 10—10 csapat szerepel. Ennek a tervnek keresztülvitele azonban szinte áthidalhatatlan akadályokba ütközik, mert egyelőre nem lehet tudni, hogy a csapatok honnan szereznek meg a szükséges anyagi fedezetet.

Nem sikerült Mäki rekordjavító kísérlete. A helsinki stadionban olasz és svéd atléták részvételével újabb kétnapos nemzetközi atlétikai versenyt rendeztek, melynek kiemelkedő száma a 3000 méteres síkfutás volt és amelyen a finn Mäki meg akarta javítani Höckert 8 p. 14.8 mp-es világrekordját. A kísérlet nem sikerült, mert a versenyt a svéd Jonsson nyerte meg 8 p. 15.4 mp-es nagyszerű svéd rekorddal Mäki előtt, akinek ideje 8 p. 15.6 mp. volt. A verseny másik nagy eredményét az olasz Romeo a rudugrásban érte el, 415 cm-es új olasz rekorddal. 800 m: 1. Lanzi olasz 1 p. 50.5 mp. 2. Hartika finn 1 p. 54.2 mp.

hogy csapatát eladja. A vallomás további folyamán elmondotta, hogy a mérkőzés első félidőjéhez 12-ik percében a galatii csapat Mile nevű játékosra durván nekiszaladt, öklével és térdével beleütött, úgy, hogy ha akart volna, sem tudott volna tovább játszani. A játék félidőjében átadták neki a félbeszakított 500 leteket, készpénzben pedig hétezeröttszáz lett.

Eddig tart Várday vallomása, amellyel hómiokegyenest ellenkezik Nagyváradra, az ott lakó szüleihez írt levele, amelyben azt közli, hogy az egész vesztegetési ügyet a Mures vezetősége találta ki és hogy a nála talált pénz valóban a bucarestii Olimpia vezetőségétől kapta. Az illetékesekre vár a feladat, hogy megállapítsák a való tényállást, annyi bizonyos, hogy hasonló vesztegetési botrány még nem fordult elő az ország sporttörténetében.

500 ezer leit kér a Sparta Szenczykyért. A Venus vezetősége tárgyalásokat folytatott Szenczykyval, a Sparta kitűnő játékosával, akit le akart szerződtetni. A két egyesület megbízottai azonban nem tudtak megállapodni, mert a cseh csapat vezetősége 500 ezer leit kért a játékosért, amelyet azonban a román bajnokcsapat vezetősége nem hajlandó megfizetni. A Venus körében mégis remélik, hogy végül is sikerül megegyezésre jutni.

Egyéni kardvívóbajnokságot rendeznek Magyarországon. Magyarország egyéni kardvívóbajnokságát vasárnap rendezik meg, a legjobb magyar vívók részvételével. Az eddigi válogató versenyek alapján a magyar vívók ranglistája a következő: 1. Kovács 25 pont, 2. Rajczy dr. 23 pont, 3. Maszlay 18 pont, 4. Cerevich 16 pont, 5. Pesthy 9 pont, 6. Bercey 9 pont, 7. Rajcsányi 8 pont, 8. Homoródy 7 pont, 9. Zir-czy 7 pont, 10. Kőszeghy 5 pont, 11. Palócz 4 pont. Érdekes lesz meg tudni, hogy a vasárnapi kardbajnokság mennyiben fogja igazolni a fenti rangsort.

Több mint negyedmilliót kér a Rapid FC három játékosáért. A fővárosi csapatból Bogdan, Negru és Cuedan távoznak el. Bogdan a bucarestii Gloria csapatába, Negru a kolozsvári Victoriába, Cuedan és Rosculeț az Olimpiába kérétek átigazolását. Rosculeț nem kér semmit a Rapid, ellenben a másik három játékosért 264 ezer lei váltásdíjat kér.

Újabb átigazolási bonyodalom. A FC Carpati leszerződöttette Regdomot csapata részére, a szövetség azonban nem igazolta le, mert a játékos még nincs 20 éves. A nagybányai egyesület most visszakövetelt a játékos által felvett összeget, melyet a szerződés aláírásakor kapott és október 1-ig való felfüggesztését kéri a szövetségtől. Az ok: a játékos hamis okmányokkal igazolta életkorát.

Prágában már bajnoki mérkőzést játszottak. A cseh bajnoki küzdelmek megkezdődtek. Az első mérkőzést a Slavia csapata játszotta a Liben SK ellen és azt heves küzdelem után 4:2 (1:2) arányban legyőzte.

Jó eredmények a malmói atlétikai versenyeken. A malmói két napos atlétikai viadal is kitűnő eredményeket hozott. 110 m-es gát: 1. Lindberg 15 mp., hármasugrás: 1. Ström norvég 15.10 m., diszkoszvetés: 1. Sörlie norvég 50.23 m., gerelydobás: 1. Atterwall svéd 66.62 m., 400 m: 1. Edfaldt svéd 48.9 mp., 5000 m: 1. Nöji lengyel 14 p. 47.6 mp. A magyar Csaplár 14 p. 51 mp-el harmadik lett. Magasugrás: 1. Lundnist svéd 191 cm., diszkoszvetés (második nap): 1. Sörlie norvég 51.15 m., kalapácsvetés: 1. Väirilä finn 58.67.

Pop Vasile aláírása nem hamis. „Szövetségi grafológus” alkalmazott a labdarugósövetség a játékosok gyakran hamisított aláírásainak és okmányainak megvizsgálására. Legutóbb Pop Vasileről, a Victoria kiváló játékosáról állapította meg azt a — kétségbevit — tény, hogy az ÜDR részére aláírt szerződés nem hamis, hanem azt Pop Vasile írta alá.

Ki volt nagyobb?

Alice Marble vagy Susanne Lenglen?

Alice Marblerak, a szép kaliforniai teniszbajnoknőnek a wimbledoni félhivatalos világbajnokságon elért pompás hármas győzelme — megnyer a női egyest, női párost és vegyespárost — hírtele ismét előtérbe helyezte a régen kísértő kérdést: a világ abszolút legjobb nőteniszezője?

Egészen az elmúlt évig a világ teniszszakértőinek az volt a véleményük, hogy „minden idők leg-nagyobb teniszbajnoknője” kétségkívül az „isteni” Susanne Lenglen volt. Ő ugyanis az egyetlen, a létszer nyerte Wimbledonban a női egyes bajnokságot és emellett egy és ugyanazon évben háromszoros győzelmet is aratott.

Tavaly azonban váratlanul „feltámadt” kaliforniai magányából Helén Moody-Wills és talán ugyanakkor nyerte meg Wimbledonban nyolcszadszor a női egyest, amikor egykori vetélytársnőjét a párisi temetőben örök pihenőre helyezték...

Hogy kettőjük közül melyik volt a nagyobb, arról köteteket vitatkoztak össze. Általában azonban inkább a francia bajnokról tartották az igazi nőtteniszseninek. Helén Willst inkább csak egészen ki-váló sportamazzonnak, aki nem annyira tudásává mint csodálatos szívvel és akaraterejével érte a óriási sikereit. Most azután Marble háromszoros Wimbledon-győzelmével — de még inkább azzal a elképesztő technikáj és taktikai fölényvel, amelyre a női egyest nyerte — egycsapásra hozzájuk emelkedett. És újult erővel indult meg a nagy vita: Alice, vagy Susanne a nagyobb, dicsőbb?

Eldönteni eddig természetesen még nem sikerült a kérdést, de a szaktekintélyek megint csak az hangoztatják, hogy bár a szőke amerikai teniszcsoda kétségkívül a legnagyobb technikai női versenyző, aki a centercourt zöld gyepszőnyegén valahis játszott: az „igazi” mégis Susanne marad... Szerintük Marble játéka túl „férfias” és túl agresszív, — ezt kétségkívül briliáns hálójátékára vonatkoztatják, amely sok férfi éljátékosnál is jobb és eredményesebb! — míg a felejtethetetlen galbajnokról játéka maga volt a megfeszített nőieség és finomság...

Hogy a két álláspontról közül melyiknek van igazsága még nehéz eldönteni. Ehhez az amerikai lány egyelőre még túl rövid idő — mindössze három év — óta szerepel a nemzetközi teniszversenyeken. Remény van rá azonban, hogy további sportkarrierjével módot fog nyújtani komolyabb összehasonlításra is mert ellentétben a róla elterjedt hírekkel: a nép szerű Alice, csillogó tenisztudását egyelőre nem szándékozik csengő aranyakra váltani.

Legalább is erre vall, hogy már heten megtartott televíziós előadásában — Alice Marble tudvaleg végig hivatásos bérénekesnő — a legesélyesebb utalás sem emlékeztetett teniszező mivoltára.

Mint előadás után az öt megostromoló újságíróknak mondta: „Szándékosan nem beszéltem a teniszről. Végteleül szeretek versenyezni, már pedig a felharsportnak nyilvános előadásba való legesélyesebb belekeverése esetén is elvszithétném az amatőrségemet... En pedig még sokáig akarok versenyezni és remélem, még sokszor fogom megnyerni Wimbledonban a női egyest!...”

Addig is szorgalmasan „gyűjti” a kisebb győzelmeket — éppen vasárnap nyerte meg az ír bajnokságot Dublinban — és még szorgalmasabban hódol kedvenc szórakozásának, keskenyfilmezésnek. (A rossz nyelvek szerint Alicet csak két formában lehet látni: vagy teniszütővel, vagy keskenyfilmfelevővel kezében!...)

A televíziótól és keskenyfilmezéstől függetlenül azonban egy biztos: hosszú évek óta Alice Marble az első nőversenyző, akinek komoly esélyei lehetnek Susanne Lenglen klasszisanak elérésére sőt túlszárnyalására!

DELI HIRLAP

Bucurestiben
minden újságkioszkban
kapható
Kérje a DELI HIRLAPOT

A kolozsvári Magyar Színház gazdag műsorral kezdi új évadját

Kádár Imre igazgató a magyar színpadi írók legjobb alkotásait kötötte le

Kolozsvárról jelentik: Kádár Imre dr., a kolozsvári színház kiváló igazgató-főrendezője kezelt haza külföldi útjáról, amelynek során a színház jövő évi műsoráról gondoskodott. A legirók felkeresték Kádár Imrét, aki elmondott Budapesten felkereste a színházi ügynökségek írókat, akikről beszerezte a legfinisabb színműveket.

Lekötöttém Hunyady Sándor most készülőjátékát — mondotta — amely a pesti bemutatóidejéig kerül színre Erdélyben is. Hunyady meghívott Siófokra, ahol az „Alvilági házasmű” vigjátékát írja. Két felvonása már teljesen van és meggyőződésem, hogy ez a páratulatlanság és egyben mély emberi darab fogja mulni a Feketeszáru cseresznye nemzetközi német. Hunyady Sándor egyébként Amerikában ismertebb írók sorába tartozik már és a legjobb folyóiratok közlik minden írását. Hunyady ezúttal is jelen lesz a kolozsvári premieren. Kádár Imre dr. ezután elmondotta, hogy lekötötték Bókay János „Feleség” című legújabb vigjátékát, amely novemberben kerül színre a budapesti Magyar Színház kamaraszínházában Páger Antal és Bajor Gizivel a főszerepben. A kitűnő vigjátéknak ugyancsak novemberben lesz Kolozsváron is a premierje. A kolozsvári színház igazgatója megszerezte továbbá Kodolányi János „Földindulás, Csathó Kálmán most készült vigjátékát a „Sült krumpoli”, Eri Halász Imre a „Tetovált nő”, Vaszary János „Szép az élet”, Heltai Jenő „Ezeregy éjszaka”, valamint a most készülő Molnár Ferenc vigjáték előadási jogát. A zenés darabok közül Erdélyi Mihály két nagyszerű operettjűdonsága a „Zimberi zombori szépasszony” és a „Dalol a nyár” azonkívül Siklóssy-Feleki Loosette a „Mégis szép az élet”, Vaszary János és Losonczy Dezső spanyoltárgyu zenés vigjátéka, Szilágyi László és Pényes Szabolcs „Pusztai szerenád” című és Szilágyi László-Eiseemann „Tokai asszu” című nagyszerű operette kerül Kolozsváron, illetve Erdélyben is színre. Az idegen szerzők alkotásai közül Hoare Patricia „Orvoskisasszony” Birabeau „Szerelm gyümölcse”, London „Ne bántsd a másét”, Ruget „Baldog órák”, Anulh „Utaz poggyász nélkül” című színművek kerültek lekötésre.

Kádár Imre dr. színiigazgató végül kijelentette, hogy körülbelül két hét múlva kezdik meg a társulat újraszervezését és előreláthatóan érdekes változások lesznek.

Árverésen eladták az állami erdők málnatermését, de nem lehet hozzájutni

Németországi kereskedők kilónként 5 leiert vásárolják a málnát

A csíkszeredai erdőgazdálkodás évek óta az álláspontra helyezkedik, hogy az újonnan ültetett erdőkből, ahol köztudomás szerint nagyobb málna terem — nem szabad málnát venni, mert veszélyeztetni az újonnan ültetett erdők életét. Néhány nappal ezelőtt érdekes hírek jelentek meg, amelyek alakultak ki a csíki málna körül. Német cégek megbízásából ügynökök jelentkeztek a megyében és felsőbb engedélyre hivatkozva nagyobb gyűjtőedényeket helyeztek el arra a helyen, majd kidoboltatták, hogy bárhol nagy mennyiségben vásárolnak erdei málnát. Kilőjáért 5 leit fizetnek. Amikor a málna-területen régebben is foglalkozó szegényebb családok serdülő gyermekei az erdészeti követelményeket kezdték emlegetni, azzal érveltek a szegények, hogy: „Bucurestiben nyilvános árverés tartottak az egész málnatermésről és általuk megbízott egyéneknek szabad málnát

gyűjteni, akiket nem háborgathat senki.” Amikor illetékes erdészeti közegek tudomást szereztek a málnát gyűjtő kereskedelmi megbízottak „érveléseiről”, újabb szigorú rendelkezésben figyelmeztettek mindenkit, hogy súlyos következményekkel jár az erdőkihasználást követel az, aki málnát gyűjt az újonnan beültetett erdő területekről. Máshol pedig málna nagyobb mennyiségben nincs. De megmozdultak az érdekeltek vagyonzósságok is. Arra az álláspontra helyezkedtek, hogy a kérdéses málnatermő területek az ő tulajdonaik, hozamuk felett tehát ők rendelkeznek és így birtokháborítást követel az, aki tudtuk és beleegyezésük nélkül különösen kereskedelmi célokra, málnát gyűjt a területeiken. A málnaügy legújabb fejleményeit nagy érdeklődéssel figyelik közbirakosságai, erdészeti és kereskedelmi körökben egyaránt.

A helyes napozásról

Sokan keresnek fel panaszaikkal, hogy arcuk a strandolástól eldurvult, ráncos lett. A napozást rendszertelen és helytelen napozás következménye, hogy az ideális lesül arcból eldurvult, hámlo, száraz, foltos és megdagadt lett az arcuk bőre.

Amint az elmúlt strand-szezon alatt már írtam, nem minden bőr bírja a túlzott napozást. Akinek sötétebb színi a haja és bőre az kevésbé érzékeny, mert a bőrében levő melanin elnyeli a nap és a papillaris réteg között. A vöröses-szőke ember érzékenyebb a Nap ultra-violet sugárainak hatására, mint az egész fehér bőrű, mert a pigmentképző anyag csak bazális sejtrétegében nincsen egyenlően elterve, csak egyes helyeken körülírta van. A száraz bőrű, sötétebb színi és hajú 1/2 óráig tovább nem napozhat reakció nélkül. Napozás előtt megfelelő krémolajjal dörzsölje be bőreit. Lehetőleg nyugodtan feküdjön napozzon, ne nyúljon el a foltos barnulást és lehuny, ne összehúzza szemmel, így az esetleges szárazság körül sem lesz világosabb a bőr. Napozás után előbb árnyékban kissé lehűlni, utána mosni és az arcbőrt tusolás után olajjal vagy krémmel áttörölni.

Száraz bőrű, világos színi és hajú 10 percre napozhat, a továbbiakban ugyanezt tegye, majd előbb.

Zsíros bőrű, sötét hajú és bőrű naponta 1 óráig napozhat. Zsíros bőre dacára napolaját használnia kell, ellenkező esetben kiszáradhat a bőre, miáltal fakó-barnára sül le.

A napozók legtöbbje, hogy minél előbb a napnak legyenek nem tartják be az előírt szabályokat, aminek az eredménye kisebb-nagyobb

fokú bőrgyulladás és ennek következménye a foltos hámlo. Természetesen csak akkor okoz bőrgyulladást a napozás, ha a barnulást nem lassan idézik elő, vagyis a napfény behatását kezdetben nem korlátozzák rövidebb időre és nem napról napra fokozzák. Ha a fenti szabályokat betartva elkerüljük a bőrgyulladást, további napozás megszokja a bőriük. Ennek főoka a pigmentáció kifejlődése, mely elnyeli a sugárakat, hozzájárul még a szaruréteg megvastagodásához, ami csökkenti a bőr ultraviolet érzékenységet.

A mértékelt napozásnál a szaruréteg megvastagodása érdessé, reszelőssé teszi a bőrt, helytelen ápolás mellett ráncossá. Ennek a ténynek megállapítására elég egy 35 éves parasz-asszony és egy ugyanilyen korú városi nő arcbőreit összehasonlítani. Semmi sem árt annyira a teint szépségének, mint a mértékelt napozás. De mert a napbarnított szín divat és a napozás egészséges, napozunk olyan mértékben, ahogy azt bőrünk bírja, hogy ne csak barna, de szép, finom és bársonyos is legyen a bőr. Hogyan ápolják, hogy ezt elérjék. Strandolásnál, főleg a napozásnál a bőrnek megfelelő krémolajjal, vagy krémmel kell használni. Ha a bőr napbarnulás következtében megpirosodott, addig nem szabad újra napozni, míg a pirosság vissza nem fejlődött. Ha a bőr a napfény hatására nem barnul, hanem mindig gyulladással reagál, ne erőltesse a napozást. Fontos, hogy a kozmetikai kezeléseket nyáron se hagyja el, a nap káros kozmetikai hatásait tökéletesen ellensúlyozhatja a rendszeres és szakszerű ápolással.

K. E.

Rádió

VASÁRNAP, AUGUSZTUS 6.

Bucuresti. 8.30: Hanglemezek, torna. 9.55: Isten-tisztelet közvetítése. 12: Hanglemezek. 13: Időjelzés. 13.05: Hangverseny. 14.10: Rádió ujság. 15.15: Mezőgazdasági hírek és tanácsok. 15.20: A Társadalmi Szolgálat falu-órása. 16.45: Katonai előképzősök órája. 18: Időjelzés, időjárásjelentés. 18.02: Műszaki posta. 18.17: Hangverseny. 19: Orvosi krónika. 19.15: Táncezene. 19.58: Sporteredmények. 20: A Hét. 20.15: Hanglemezek. 21: Román zene. 22: Sporteredmények. 22.15: Táncelemek. 22.35: Keringők. 23: Rádió ujság. 23.15: Hanglemezek.

Budapest I. 9: Hanglemezek. 9.45: Hírek. 10: Görögkatolikus istentisztelet. 11: Református istentisztelet. 11.55: Közvetítés. 13: Időjelzés, időjárás és vízállásjelentés. 13.10: Közvetítés. 13.45: Operaházi Zenekar. 14.50: Egészségügyi kalendárium. 15: Hanglemezek. 16: Időzerúli munkák a réten és a legelén. 16.45: Mandolin zene. 17.30: Előadás. 18: Hírek szlovák és magyar-országi nyelven. 18.10: Szalónzene. 18.40: Előadás. 19.10: Magyar nóták. 20.15: Hírek. 20.25: Katonazene. 21.45: Közvetítés. 22.20: Hanglemezek. 22.40: Hírek, időjárásjelentés. 23.05: Magyar vonósnégyes. 23.40: Hírek német, olasz, angol, és francia nyelven. 24: Cigányzene.

Budapest II. 12: Egyházi ének és szentbeszéd. 16.05: Hangverseny. 18.45: Szalónzene. 20.30: Előadás. 21: Hírek. 21.20: Felolvasás. 21.50: Cigányzene.

HÉTFŐ, AUGUSZTUS 7.

Bucuresti. 7: Hanglemezek, torna, háztartási és egészségügyi tanácsadó. 13: Időjelzés, sporthírek. 13.05: Hangverseny. 14.10: Rádió ujság. 15.10: Aktualitások. 19.00: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Irodalmi krónika. 19.17: Hanglemezek. 20: Előadás. 20.15: Hanglemezek. 21: Előadás. 22: Rádió ujság. 22.15: Francia zene. 22.30: Hanglemezek. 23: Rádió ujság. 23.15: Hangverseny. 23.45: Német és olasz nyelvű hírszolgálat.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek. 11: Hírek. 11.20: Felolvasás. 11.45: Felolvasás. 13.10: Cigányzene. 13.40: Hírek. 14.30: Szalónzene. 15.30: Hírek. 17.15: Diákféléra. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18: Hírek szlovák és magyar-országi nyelven. 18.10: Holló Ernő útirajza. 18.40: Hanglemezek. 19.30: Hangverseny. 20.15: Hírek. 20.25: Szalónötös. 21: Rádió a rádióról. 21.10: Coronel Dráma egy felvonásban. 22: Szimfonikus hangverseny közvetítése. 23.05: Hírek, időjárásjelentés. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.20: Cigányzene.

Budapest II. 20.30: Előadás. 21: Hírek. 21.20: Szalónötös. 22: Előadás. 22.30: Táncelemek. 23: Időjárásjelentés.

KEDD, AUGUSZTUS 8.

Bucuresti. 7: Hanglemezek, torna, háztartási és egészségügyi tanácsadó. 12: Hanglemezek. 13: Időjelzés, sporthírek. 13.05: Hangverseny. 14.10: Rádió ujság. 15.10: Aktualitások. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Irodalmi krónika. 19.17: Hangverseny. 20.35: Viola hangverseny. 22: Rádió ujság. 22.15: Táncelemek. 22.30: Hanglemezek. 23: Rádió ujság. 23.15: Hangverseny. 23.45: Francia és angol nyelvű hírszolgálat.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek. 11: Hírek. 11.20: Felolvasás. 11.45: Felolvasás. 13.10: Hangverseny. 13.40: Hírek. 13.55: Hangverseny. 14.30: Időjelzés, időjárásjelentés. 14.30: Hanglemezek. 15.30: Hírek. 17.20: Előadás. 17.55: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18: Hírek szlovák és magyar-országi nyelven. 18.10: Felolvasás. 18.35: Zenekari hangverseny. 19.50: Felolvasás. 20.15: Hírek. 20.25: Hanglemezek. 20.55: Szalónötös. 21.30: Szalónzene. 22.40: Hírek időjárásjelentés. 23: Cigányzene. 23.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24: Katonazene.

Budapest II. 19.30: Előadás. 20.25: Mezőgazdasági féléra. 21: Hírek. 21.20: Hanglemezek. 22.30: Időjárásjelentés.

DÉLI HÍRLAP
automata telefon száma: 28-10

Örvendetes megállapítás helyett, szomorú megállapítás

A temesvári „Dacia“ tegnap megjelent számában Rosu P. Romulus, a lap főszerkesztője, vezércikkben írt Örvendetes megállapítások címen. Ebből a cikkben arról ír, hogy a magyar rádió propagandája eddig a romániai korrupciót használta fel témának. A korrupcióval mindenütt lehet találkozni, még Magyarországon is, — írja. Sőt nem is kell messze menni, mert itt van mindjárt a temesvári példa. A magyar uralom alatt — folytatja a cikkíró — egy polgármester, akit Telbisznek hívtak és akinek nevével a románok uccát neveztek el, Temesvár városa részére kölcsönt vett fel Svájcban. Véletlenül a cikkírónak kezébe került a kölcsönszerződés és legnagyobb meglepetésére felfedezett benne egy jutalékról szóló pontot. Ez a jutalék mai értékre átszámítva mintegy tizenöt millió lejt tenne ki. Ha egy román polgármester követett volna el ilyesmit, rablónak, tolvajnak, zsebmetszőnek mondanák, a sajtó támadta volna és a bíróság börtönbe küldte volna. Telbisz esete azonban nem korrupció, vagy lopás, hanem jutalék.

Kedves kollégáink szerint tehát a svájci kölcsön lekötése alkalmával Telbisz zsebre vágott körülbelül tizenöt millió lejt értékű összeget és ezért senki nem bántotta, sőt a halás utókor még uccát is nevezett el róla. Ez a Telbisz, aki csaknem három évtizeden át volt Temesvár polgármestere, annyira könnyelmű és — ne szégyeljük kimondani, nincs erre más szó — annyira buta volt, hogy ezt a jutaléket még a szerződésbe is belevette, hogy ha majd évtizedek múlva jön egy szemfüles újságíró, megállapíthassa: ime, harminc évig senki nem vette észre, milyen gazemberség történt a város svájci kölcsönének lekötése alkalmával. Pedig nem kellett volna más, mint belenézni a szerződésbe.

Szép kis vircsaft lehetett itt Telbisz idején a városban. A kölcsönt heteken át tárgyalták az egyes ügyosztályok, a kistanács, majd a törvényhatósági bizottság közgyűlése és senki nem vette észre, hogy Telbisz ezen a kis üzletben csekély tizenöt milliót keres. De jobb későn, mint soha. A Dacia cikkírójának csak egy véletlen pillanat kellett és mindenre rájött. Leleplezte a panamát és a Telbisz-ucca házszmátbláinak lezsedése, a korrupciónak kései megbélyegzése és a Daciában való pellengérré állítása igazságot szolgáltatnak majd a megsértett erkölcsi világrendnek, ha a tizenöt milliót már nem is lehet visszaperelni...

Sajnáljuk, de kénytelenek vagyunk kollégáinknak ezt a szenzációs felfedezését a kellő értékre leszállítani. Megnyugodhatik, nem történt semmiféle panama a svájci kölcsön körül A szerződésben tényleg szerepel a kölcsön feltételei között ez a szó „comission“, ami közönséges nyelvre fordítva azt jelenti, hogy bankjutalék. Ha valamelyik bankárismerőset megkérdezte volna, hogy ez mit jelent, bizonyára megkapta volna a szükséges felvilágosítást és ezt a cikket — nem írta volna meg. A bankok ugyanis nagyobb kölcsönöket nem folyósítanak a teljes, hanem ennél alacsonyabb árfolyamon. Ezért olvassuk és halljuk kölcsönökkel kapcsolatban, hogy 98-as vagy 99-es árfolyamon. Ez a különbözet a bankot illeti és a temesvári esetben a svájci pénzintézet haszna volt. És ennyivel került többe a városnak a svájci kölcsön. Ismételjük, ezt minden kereskedelmistától meg lehet tudni. Minden laikus, ha mindjárt főszerkesztő is.

Akik Telbiszt ismerték, tudják, mennyire puritán volt. A magyarázatot nem is ezek részére közöltük, hanem okulásul kollégáinknak, a

kik egyes fogalmakkal nincsenek tisztában, aztán ilyen vézetes hibába esnek. Telbisz egy-ként hazulról vagyonos volt, felesége, szülei Vargics Eteleka, sem volt szegénynek mondható és mégis szegényen halt meg. Özvegye a det olcsón volt kénytelen eladni, az értékpapírokat bizony elértéktelenedtek és a nagy Telbisz it-tese nem a legrózsásabb körülmények között fejezte be életét. Holott ha Telbisz tényleg resett volna a svájci kölcsönön tizenöt milliót, talán maradt volna valami özvegyenélis és ha Rosu P. Romulus kollégánk cikke címűt azt írta, hogy Örvendetes megállapítások, kénytelenek vagyunk ezt is korrigálni. Így örömetkeltő, hanem szomorú megállapítás, hogy évtizedek múlva a város egyik nagy erének halála után jöhet valaki, bárki, főszerkesztő, vagy nem főszerkesztő és belerughat a h emlékébe, akinek nevét még a románság is nyira tiszteltben tartotta, hogy uccát nevezte róla. Nem, kollégáink, ez nagyon távol attól, amire az angol azt szokta mondani: play.

Nagy nemzeti ünnepsége Görögországban

Rendkívül festői látványt nyújtott a görög főváros pénteken, mert az ünnep alkalmából ország minden részéből nemzeti ruhába öltözött tömegek érkeztek Athénbe. Minden egyes döjttség saját zenekarával vonult fel az athéni nagy stadionban, ahol nemzeti táncokat jártak és különböző jeleneteket mutattak be Görögország évezredes történetéből. A stadionban a vanezer néző foglalt helyet, de rajtuk kívül ezer főre tehető az a tömeg, amely az uccá hullámozott és amely a görög fővárost környező hegycsúcsokon örömtüzeket gyújtva vett részt az ünnepségen. A hullámozó tömeg az éjjeli órákban sem oszlott szét.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Az 1938. júl. 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet, alapján apróhirdetési áraink a következők: állástkeresés, elveszett tárgyak, eltűnt személy, fürdő- és gyógyhely hirdetése szavankint egy leu. Levelezés nem közzelhető. Házasság szavankint 8 leu, minden más rovatban szavankint kettő leu. Legkisebb apróhirdetés tíz szó. Az apróhirdetések díja előre fizetendő. — Apróhirdetéseket felvesz I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata I. C. Bratianu 8. kerület: Tamás-trafik, Piata Badea Cărtan 8. — Kardos-trafik, Piata Traian (szerb templom mellett) Grósz-trafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerület: Helfenbein-trafik, Piata Lahovari IV. kerület: March-trafik, Piata Kúttl. — Nógrády-trafik, (Ti voli mellett). Olariu-trafik, Piata Dragalina 6. Telefon: 45—06. — Vittek-trafik, Bul. Carol 54. — Galgóczy-trafik, Strada Bratianu 15/a. Telefon: 45—18.

Alkalmazás

Munkásleányka, 12—13 éves könnyű kézimunkára felvétetik. Cím a kiadóhivatalban. 1064

Állást keres

Ispánnak mennie 47 éves, földműves iskolát végzett, nő gyermektelen férfi. Cím: Béres Dániel III., Str. Victor Babes 4 földszint (Kiss Márton péknél). 1065

Felsőkereskedelmit végzett igen szép írással, volt könyvvé, ügyvédi irodában, vagy faüzletben írónki állást vállal. Szíves megkeresések Györfy Boldizsár III., Str. Brăncoveanu 35. 1066

Étel hordást, vagy más könnyebb munkát vállal középkorú nő. Cím Freidorf XXVI. ucca 21. 1065

Irodai gyakorlatom hét év. Foglalkozást keresek. Kiss Lajos Fratelia I. 26. 1064

Középkorú férfi román, magyar, német, angol, francia nyelvismerettel állást keres. Cím Komesz Mátvás Freidorful-Nou XII. ucca 55. 1124

Raktárnoki, pénztárnoki, vagy más bizalmi állást szerény fizetéssel vállalnak. Kaucióval rendelkezem. Esetleg kisebb üzlethez, vagy üzletbe betársulnék. Cím a kiadóban. 1199

Divatszalonban, vagy varrodában tanonc állást keres 14 éves, egy gimnáziumot végzett leány. Cím Meinhardt Rózsi II., Str. Cernena 12. 1135

Elhelyezkedést keres, román magyar, németben perfect autorizációval és garanciával rendelkező könyvvé, 33 éves keresztény férfi. Vidékre is menne. Megkereséseket „Molba” jellegre a kiadóba. 1204

Modern takaréktűzhelyek

Fűtő minőségben. Állandó raktár románcsozati és fekete víz helyekben

KÁLMÁN DEZSÓ
speciális takaréktűzhelyüzem
Timisoara IV. Bulev. Carol 40.

Oktatás

Liceumi tanár előkészít javítóra román-franciából. II., Str. Dacilor 4. ajtó 11. 1197

Okleveles középiskolai tanárnő privátórákat ad német, angol, francia, latin, görög, román és magyar nyelvből, továbbá stenografiából a 3 hazai nyelvben. III., Bulev. Carol 7. II. em. 9 ajtó. 1185

Lukas

Bátorozott szoba fürdőszobahasználattal, esetleg teljes ellátással azonnalra kiadó. IV., Str. Mircea Voda 3. 1039

Modern 2 szobás lakás szeptember 1-re kiadó 1400 leier III., Str. Vadul Călugăreni 18. Telefon: 37—48. 1205

Kétszobás lakás azonnalra kiadó. Calea Sagului 13. 1209

3 drb. egyszobás lakás kerestetik szeptember 1-re. Címeket „Pontosan fizetünk” jellegre, a kiadóba. 1067

Keresek 2 szobás modern lakást a Belváros villanegyedében, november 1-re Friedmann. Telefon 11—77. 687

Modern 2 szobás uccai lakás balkonnal, mellékhelyiségekkel szeptember 1-re kiadó. IV., Str. Fröbl 47. II. em. 1. 1210

Lakás modern 3 szobás, terrasszos lakás, új házban november 1-re kiadó. II., Str. Titu Maiorescu 22/a. 1211

Esslingeni — rollót
Deszka Jalousien —
Lenvászon —
Üzleti napellenző
Szövölt rips —
Folie — Celofan szerel
kirakat —

Romanovszky Ernő IV. str. Va-
carescu 19.

Adás-vétel

Hordók és kádak elsőrendű minőségben minden nagyságban raktáron Ászokhordók speciális előállítás. Fagyalt korveátorok gyári árak mellett kaphatók. Appeltauer hordógyár, Timisoara IV., Str. Fröbl 5. Telefon: 43—46. 678

Külfönjele

A bűzvási határban 32 hold szántó és 4 hold legelőhöz feles tésztát keresek. Bűzvási, Str. Soimilor 5. 1198

Bérbeadó, vagy felszereléssel részemunkálatra kiadó 20 hold föld, Timisoara központjától 4 kilométerre (benne 6 hold here). Cím a kiadóban. 1208

Aki elsőrendű szakmunkát kíván

Paplan-ban
az forduljon
LUCZAY-hoz
Timisoara, III., Odobescu u. 26.